

ธุรกิจวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

สื่อวิทยุกระจายเสียงได้ปรับบทบาทของตนจากการเป็นเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายอำนาจนิยมอนุรักษนิยม มาเป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมมากขึ้นตั้งแต่ปลายทศวรรษ 2520 เป็นต้นมา (อุบลรัตน์ศิริชูศักดิ์, 2541) ดังจะเห็นจากรายได้ของการโฆษณาทางสื่อวิทยุทั่วประเทศเพิ่มขึ้นจาก 900 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2527 เป็น 1,300 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2532 (หรือคิดเป็นร้อยละ 44) จนกระทั่งมีมูลค่าสูงถึง 5,095 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2539 (หรือคิดเป็นร้อยละ 466) จากผลการสำรวจของศูนย์ข้อมูลคู่แข่ง ทำให้ตลอดช่วงทศวรรษ 2530 มีเอกชนผู้สนใจเข้ามาลงทุนทำกิจการวิทยุกระจายเสียงเพิ่มขึ้น สภาพการณ์ของการแข่งขันในธุรกิจที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ก่อให้เกิดการปรับตัวเป็นบริษัทขนาดใหญ่ อาทิ บริษัท มิเดียพลัส ในเครือวิบูลจักร ปรับเปลี่ยนจากกลุ่มไนท์สปอตในช่วงทศวรรษ 2520 บริษัท เอ-โทมัส มิเดีย ในเครือบริษัทแกรมมี่ เอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด พัฒนาจากบริษัทขนาดเล็กที่เช่าเวลาผลิตรายการเป็นช่วงๆ จากสถานีมาเป็นการเช่าเวลาทั้งคลื่นและดำเนินกิจการหลายคลื่น เป็นต้น การพิจารณาอุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร จะทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ดังกล่าวมากขึ้น

สถาบันวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1

แสดงจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงจำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัด

ที่	หน่วยงานต้นสังกัด	ในกรุงเทพมหานคร			ในส่วนภูมิภาค			รวมจำนวน สถานีฯ แต่ละสังกัด
		ระบบ เอ.เอ็ม.	ระบบ เอฟ.เอ็ม.	รวม	ระบบ เอ.เอ็ม.	ระบบ เอฟ.เอ็ม.	รวม	
1	สำนักพระราชวัง	1	1	2	-	-	-	2
2	กรมประชาสัมพันธ์	5	6	11	55	79	134	145
3	องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย	2	7	9	-	53	53	62
4	สำนักปลัดกระทรวงกลาโหม	1	1	2	1	-	1	3
5	กองบัญชาการทหารสูงสุด	1	2	3	6	5	11	14
6	กองทัพบก	12	12	24	65	39	104	128
7	กองทัพเรือ	1	3	4	6	11	17	21
8	กองทัพอากาศ	3	1	4	15	17	32	36
9	สถานีวิทยุฯ เกือบที่เฉพาะกิจ	-	-	-	11	-	11	11
10	กระทรวงการต่างประเทศ	1	-	1	-	-	-	1
11	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1	-	1	-	-	-	1
12	กระทรวงศึกษาธิการ	1	2	3	-	-	-	3
13	ทบวงมหาวิทยาลัย	2	1	3	3	6	9	12
14	กรมไปรษณีย์โทรเลข	2	2	4	4	4	8	12
15	กรมอุดมศึกษา	1	-	1	-	5	5	6
16	กรมประมง	-	-	-	1	3	4	4
17	กรมเจ้าท่า	-	-	-	-	1	1	1
18	กรุงเทพมหานคร	1	-	1	-	-	-	1
19	รัฐสภา	1	1	2	-	14	14	16
20	กรมตำรวจ	2	1	3	6	35	41	44
รวมทั้งสิ้น		38	40	78	173	272	445	523

ที่มา : กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช.), พ.ศ. 2541

ตารางที่ 4.2

แสดงรายชื่อสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

หน่วยงานต้นสังกัด	ชื่อสถานี	ความถี่ (MHz)
กรมประชาสัมพันธ์	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	88.0
	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย รายการ 1	92.5
	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	93.5
	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	95.5
	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	97.0
	สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	105.0
องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย	สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.	95.0
	สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.	96.5
	สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.	97.5
	สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.	99.0
	สถานีวิทยุกระจายเสียง อ.ส.ม.ท.	100.5
	สถานีวิทยุกระจายเสียงไทย ที.วี.ที. ช่อง 3 อ.ส.ม.ท.	105.5
สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม	สถานีวิทยุ ว.ท.ท.	107.0
	สถานีวิทยุ ว.ท.ท.	90.5
กองบัญชาการทหารสูงสุด	สถานีวิทยุ 919 กรป. กลาง	99.5
	สถานีวิทยุกระจายเสียง บก.สูงสุด	101.0
กองทัพบก	สถานีวิทยุขานเกราะ	91.5
	สถานีวิทยุขานเกราะ	89.0
	สถานีวิทยุ พล. 1 รอ.	90.0
	สถานีวิทยุ พล. 1 รอ.	98.0
	สถานีวิทยุรักษาดินแดน	96.0
	สถานีวิทยุ ขส.ทบ.	102.0
	สถานีวิทยุ ปคอ.	104.5
	สถานีวิทยุ จส. (ทหารสื่อสาร)	94.5
	สถานีวิทยุ จส. 103	103.0
	สถานีวิทยุ จส. 100	100.0
	สถานีวิทยุกระจายเสียง ททบ. กองทัพบกช่อง 5	94.0
	สถานีวิทยุกระจายเสียง ททบ. กองทัพบกช่อง 7	103.5

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

หน่วยงานต้นสังกัด	ชื่อสถานี	ความถี่ (MHz)
กองทัพเรือ	สถานีวิทยุ สทร. กรุงเทพ	88.5
	สถานีวิทยุ สทร. 1 กรุงเทพ	93.0
	สถานีวิทยุ สทร. 2 กรุงเทพ	106.0
กองทัพอากาศ	สถานีวิทยุ ทอ. 06	102.5
กรมตำรวจ	สถานีวิทยุ สวพ. 4 (กองตำรวจสื่อสาร)	91.0
สำนักพระราชวัง	สถานีวิทยุกระจายเสียง อส.	104.0
กระทรวงศึกษาธิการ	สถานีวิทยุศึกษา	92.0
กรมอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ)	สถานีวิทยุสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	89.5
ทบวงมหาวิทยาลัย	สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	101.5
รัฐสภา	สถานีวิทยุรัฐสภา	87.5
กรมไปรษณีย์โทรเลข	สถานีวิทยุกระจายเสียง 1 ปณ.	98.5
	สถานีวิทยุ 1 ปณ. ภาคปกติ	106.5

ที่มา : กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กกช), พ.ศ. 2541

สถาบันวิทยุบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3

แสดงจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามหน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงานต้นสังกัด	ความถี่ (MHz)	จำนวน	%
กระทรวงกลาโหม	88.5, 89.0, 90.0, 90.0, 90.5, 91.5, 93.0 94.0, 94.5, 96.0, 98.0, 99.5, 100.0, 101.0, 102.0, 102.5, 103.0, 103.5, 104.5, 106.0	19	47.5
องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย	95.0, 96.5, 97.5, 99.0, 100.5, 105.5, 107.5	7	17.5
กรมประชาสัมพันธ์	88.0, 92.5, 97.5, 99.0, 97.0, 105.0	6	15
กระทรวงศึกษาธิการ	89.5, 92.5	2	5
กรมไปรษณีย์โทรเลข	98.5, 106.5	2	5
สำนักงานพระราชวัง	104.5	1	2.5
กรมตำรวจ	91.0	1	2.5
ทบวงมหาวิทยาลัย	101.5	1	2.5
รัฐสภา	87.5	1	2.5
	รวม	40	100

ที่มา : กองงานคณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ (กทช), พ.ศ. 2541

คำนวณสัดส่วน (%) โดยผู้วิจัย

ในปี 2541 สถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวนถึง 40 สถานี แยกกระจายอยู่ตามสังกัดหน่วยงานราชการต่างๆ โดยที่กระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวง, กองบัญชาการทหารสูงสุด, กองทัพบก, กองทัพเรือ, กองทัพอากาศ) มีคลื่นความถี่ในครอบครองถึง 19 คลื่น คิดเป็น 47.5% ในขณะที่ อ.ศ.ม.ท. มี 7 คลื่น คิดเป็น 17.5% กรมประชาสัมพันธ์มี 6 คลื่น คิดเป็น 15% และที่เหลือก็เป็นหน่วยงานอื่นๆ แห่งละ 1-2 คลื่น (ดูตารางที่ 4.1, 4.2 และ 4.3) ในจำนวน 40 สถานีดังกล่าวก็มีการดำเนินการทั้งที่แสวงหาผลประโยชน์จากการให้เช่าเวลา (Commercial Station) และสถานีดำเนินการเองโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ (Non-Commercial Station) ดังข้อมูลในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4

เปรียบเทียบจำนวนสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ดำเนินการ
แบบแสวงหาผลประโยชน์กับไม่แสวงหาผลประโยชน์

หน่วยงานต้นสังกัด	จำนวนสถานีที่แสวงหาผล ประโยชน์ (commercial station)	จำนวนสถานีที่ไม่แสวงหาผล ประโยชน์ (non commercial station)
กระทรวงกลาโหม	19 (ทุกสถานีในสังกัด)	-
องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย	7 (ทุกสถานีในสังกัด)	-
กรมประชาสัมพันธ์	5	1 (92.5 MHz)
กระทรวงศึกษาธิการ	1	1 (92.0 MHz)
กรมไปรษณีย์โทรเลข	2	-
สำนักพระราชวัง	-	1 (104.0 MHz)
กรมตำรวจ	1	-
ทบวงมหาวิทยาลัย	1	-
รัฐสภา	-	1 (85.5 MHz)
รวม	36	4

ที่มา : จากการรวบรวมโดยผู้วิจัย, พฤศจิกายน 2541

จากตารางที่ 4.4 ข้างต้นนี้ สถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานครจากจำนวนทั้งสิ้น 40 สถานี มีที่ดำเนินการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ถึง 36 สถานี และมีเพียง 4 สถานีเท่านั้นที่ดำเนินการแบบไม่แสวงหาผลประโยชน์ อันได้แก่

- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยรายการ 1 ความถี่ F.M. 92.5 MHz ของกรมประชาสัมพันธ์
- สถานีวิทยุศึกษา ความถี่ F.M. 92.0 MHz ของกระทรวงศึกษาธิการ
- สถานีวิทยุกระจายเสียง ความถี่ F.M. 104.0 MHz ของสำนักพระราชวัง
- สถานีวิทยุรัฐสภา ความถี่ F.M. 87.5 MHz ของรัฐสภา

นอกจากการจำแนกสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร ในแง่ของการดำเนินการว่าแสวงหาผลประโยชน์หรือไม่แสวงหาผลประโยชน์แล้ว ยังสามารถจำแนกโดยพิจารณาจากลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5

ลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการของสถานีวิทยุแต่ละคลื่นความถี่

ลักษณะการเป็นเจ้าของกิจการ	ความถี่ (MHz)	จำนวน
1. รัฐเป็นเจ้าของและดำเนินการเอง	87.5, 92.0, 92.5, 104.0,	4
2. รัฐเป็นเจ้าของและดำเนินการโดยเอกชน	88.0, 88.5, 89.0, 89.5, 90.0, 90.5, 91.0, 91.5 93.0, 93.5, 94.0, 94.5, 95.5, 96.0, 97.0, 98.0 98.5, 99.5, 100.0, 101.0, 101.5, 102.0, 102.5 103.0, 103.5, 104.5, 105.0, 106.0, 106.5	29
3. รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของและดำเนินการเอง	100.5	1
4. รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของและดำเนินการโดยเอกชน	95.0, 96.5, 97.5, 99.0, 107.0	5
5. รัฐวิสาหกิจให้สัมปทานแก่เอกชนเป็นระยะยาว	105.5	1

ที่มา : จากการรวบรวมโดยผู้วิจัย, พฤศจิกายน 2541

สถานีวิทยุกระจายเสียงของสังกัดหน่วยงานต่างๆ นั้น ต่างก็มีรูปแบบลักษณะการเป็นเจ้าของที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. รัฐเป็นเจ้าของและดำเนินการโดยบุคลากรของรัฐ รายได้ของสถานีวิทยุเหล่านี้ได้จากเงินงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปี ไม่มีการแสวงหารายได้หรือผลประกอบการโฆษณา ได้แก่

- สถานีพระราชวัง F.M. 104.0
- สวท. (กรมประชาสัมพันธ์) F.M. 92.5
- วิทยุการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ) F.M. 92.0
- รัฐสภา F.M. 87.5

2. รัฐเป็นเจ้าของในฐานะผู้บริหารกิจการ และเป็นผู้วางนโยบายหลักของสถานี ส่วนการดำเนินงานด้านรายการนั้น อนุญาตให้บุคคลภายนอก (ซึ่งอาจอยู่ในรูปรายบุคคลหรือบริษัท) เข้ามาซื้อเวลาของสถานี (เป็นช่วงๆ หรือเหมาเวลาทั้งหมด โดยส่วนใหญ่จะผ่านระบบอุปถัมภ์ก็ถูกต้อง) และหารายได้จากการโฆษณาสินค้าเป็นหลัก ได้แก่

- กรมประชาสัมพันธ์ F.M.88.0 F.M.93.5 F.M.95.5 F.M.97.0 F.M.105.0
- สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม F.M.90.5
- กองบัญชาการทหารสูงสุด F.M.99.5 F.M.101.0
- กองทัพบก F.M.89.0 F.M.90.0 F.M.91.5 F.M.94.0 F.M.94.5 F.M.96.0 F.M.98.0 F.M.100.0 F.M.102.0 F.M.103.0 F.M.103.5 F.M.104.5
- กองทัพเรือ F.M.88.5 F.M.93.0 F.M.106.0
- กองทัพอากาศ F.M.102.5
- กรมตำรวจ F.M.91.0
- กรมอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ) F.M.89.5
- ทบวงมหาวิทยาลัย F.M.101.5
- กรมไปรษณีย์โทรเลข F.M.98.5 F.M.106.5

3. รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีส่วนราชการต่างๆเป็นผู้ถือหุ้นและบริหารงานในรูปคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ ดำเนินการเองทั้งผลิตรายการ และการหาโฆษณาสินค้า ได้แก่

- อ.ศ.ม.ท. F.M.100.5 (สำนักข่าวไทย)

4. รัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าของ และขายเวลาให้เอกชนทั้งในรูปของการเช่าเป็นช่วงเวลาหรือเหมาเวลาทั้งหมด ได้แก่

- อ.ศ.ม.ท. F.M.95.0 F.M.96.5 F.M.97.5 F.M.99.0 F.M.107.0

5. รัฐหรือรัฐวิสาหกิจทำสัญญาให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนเข้าดำเนินการวิทยุกระจายเสียง ซึ่งสัญญานั้นอาจจะทำเป็นรายปีหรืออาจจะถึง 10-15 ปี แล้วแต่ข้อตกลง ซึ่งสถานีผู้ให้สัมปทานจะได้รับประโยชน์ที่แน่นอนจำนวนหนึ่งจากบริษัทเอกชน ตามระยะเวลาที่ได้ตกลงกันไว้ ได้แก่

- สถานีวิทยุของบริษัทบางกอกเอนเตอร์เทนเมนต์ (โทรทัศน์ ช่อง 3) F.M.105.5 ทำสัญญากับ อ.ศ.ม.ท.

งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งศึกษาภายในขอบเขตระหว่างปี พ.ศ.2530-2539 หรือช่วงทศวรรษ 2530 เนื่องจากภายใน 10 ปีดังกล่าวนี้ อุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียงมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เกิดปรากฏการณ์ที่น่าสนใจแก่การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบทุนที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการเปิดให้เอกชนเข้ามาประกอบธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียงร่วมกับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในรูปการประมูลแข่งขัน โดยกรมประชาสัมพันธ์เปิดให้มีการประมูลเช่าเวลาสถานีวิทยุระบบเอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อปลายปี พ.ศ. 2534 หลังจากนั้น อ.ศ.ม.ท. ก็เปิดประมูลสถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานครเช่นกันเมื่อต้นปี 2536 นับเป็นจุดเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ของธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียงในช่วงทศวรรษ 2530 นี้ ดังนั้นเพื่อให้มองเห็นภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงแยกการวิเคราะห์เป็น 2 ช่วง คือช่วงก่อนการเปิดประมูลแข่งขัน

และช่วงหลังการเปิดประมูลแข่งขัน เนื่องด้วยทั้ง 2 ช่วงเวลาที่มีข้อแตกต่างที่สำคัญคือ จำนวนเงินลงทุนของเอกชนในส่วนของค่าเช่าเวลา ค่าตอบแทนที่เจ้าของสถานีวิทยุได้รับ รวมทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจเอกชนกับเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในสถานีวิทยุ

4.1 ช่วงก่อนการเปิดการประมูลแข่งขัน

ช่วงครึ่งแรกของทศวรรษ 2530 เอกชนผู้ประกอบธุรกิจวิทยุกระจายเสียงทั้งในรูปแบบของบุคคลและบริษัท ต่างก็แย่งชิงกันเข้าเช่าเวลาตามสถานีวิทยุต่างๆ เพื่อประกอบกิจการหาค่าไร หรือโฆษณาการดำเนินการธุรกิจห้างร้านของตน เป็นสภาพที่สอดคล้องกับภาวะการเติบโตของอุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียง สถานีต่างๆ ดังกล่าวแต่ละคลื่นความถี่ แต่ละต้นสังกัดต่างก็มีนโยบายการดำเนินการที่แตกต่างกัน ในที่นี้จะพิจารณาสถานีวิทยุในสังกัดของกรมประชาสัมพันธ์ องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) และกระทรวงกลาโหม (วิทยุทหาร) ซึ่งเป็นเจ้าของคลื่นความถี่มากที่สุด

4.1.1 กรมประชาสัมพันธ์

เดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2529 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สถานีวิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ ยกเว้น สวท. รายการ 1 และ สวท. เพื่อการศึกษา เปิดรับโฆษณาได้ และเปิดให้เอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการจัดรายการ ทั้งนี้เพื่อเป็นรายได้ของสถานี และเป็นการผ่อนภาระทางการเงินของรัฐบาล มีการปิดประกาศให้เอกชนผู้สนใจยื่นข้อเสนอ คณะกรรมการของสถานีจะพิจารณาจากคุณภาพของรายการ ชีคความสามารถ และทุนทรัพย์ของผู้ขอเช่าเวลา ทำให้ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 มีเอกชนทั้งบุคคลและบริษัทสนใจดำเนินการเช่าเวลาและผลิตรายการที่สถานีวิทยุในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์มากมาย ได้แก่

- บริษัท มีเดียพลัส จำกัด
- บริษัท ซีบีเอส มิวสิค (ไทยแลนด์) จำกัด
- บริษัท เฟดเคอร์ต เคบิลส์ จำกัด
- บริษัท แกรมมีเอนเคอร์เทนเมนท์ จำกัด
- บริษัท บรอดคาสติ้ง เน็ทเวอร์ค ไทยแลนด์ จำกัด
- บริษัท ไนท์สปอต จำกัด
- บริษัท เน็ทเวอร์ค คอมมูนิเคชั่น จำกัด
- บริษัท แปซิฟิก มิวสิค (ไทยแลนด์) จำกัด
- บริษัท เจเนซิส เคเวลอปเมนท์ จำกัด
- บริษัท มีเดีย คอนซัลแตนท์ จำกัด
- บริษัท เดอะ ไซเลนท์ จำกัด
- บริษัท ธนวิวัฒน์ ธุรกิจ จำกัด
- บริษัท ยู แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด

- บริษัท เคอะ เมโลดี คอร์ปอเรชั่น จำกัด
- บริษัท เจเนซิส โปรดักชั่น จำกัด
- บริษัท ห้องบันทึกเสียงรุ่งสยาม จำกัด
- บริษัท ท็อปคอน จำกัด
- บริษัท วายสตูดิโอโปรดักชั่น จำกัด
- บริษัท บิลเลียน แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด
- บริษัท เจเนซิสไลน์ จำกัด
- บริษัท เซฟตี้ ซิตี้
- บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย
- บริษัท เอกซ์คาลิเบอร์ จำกัด
- หจก. บุษบาบรรณ โฆษณา
- หจก. เอ ที เอส บิซิเนส แอนด์ แอดเวอร์ไทซิ่ง
- หจก. พี แอนด์ บี แอดเวอร์ไทซิ่ง
- นาย เนเวิลต์ เจมส์ เดวิดสัน
- นาง สุณีย์ สีนุเคราะห์
- นาย ประมาณ บุษกร
- นาย บุญยา พึ่งทอง
- นาย เกร็ ขจรศิลป์
- นส. ศรีอัยเพชร ขจรศิลป์
- นาย สมภพ วนาวงศ์เนศ
- นายอัคร์ก พึ่งประยูร
- นส. พรประทีน สุวสุนทรีย์
- นส. สุวิทย์นุช ยอดยิ่ง
- นาง วารุณี เย็นทรวง
- นส. สกลพร ขจรศิลป์
- นส. โกศุม เวทยานุกุล
- นาย ดนุพล แก้วกาญจน์
- นาย สมใจ บุญประสิทธิ์
- นาย จิม เดวิดสัน
- นาง เบญจวรรณ กัดัดเจริญ
- นาย วัลลภ วิชชุเดชา
- นาย อัมพร พลนาวิ

เอกชนเหล่านี้ ต่างก็เช่าซื้อเวลาเป็นจำนวนมากน้อยแตกต่างกัน เช่น ครึ่งชั่วโมงต่อวัน 5-6 ชั่วโมงต่อวัน เป็นต้น โดยมีค่าเช่าเวลาไม่เท่ากัน เฉลี่ยประมาณชั่วโมงละ 15,000-20,000 บาท ต่อเดือนในปี พ.ศ. 2530 และเพิ่มขึ้นเป็นประมาณชั่วโมงละ 20,000-25,000 ในปี พ.ศ. 2534 ทำให้กรมประชาสัมพันธ์มีรายได้จากการให้เช่าเวลาสถานีวิทยุเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้ง 5 คลื่น (F.M.88.0 F.M.93.5 F.M.95.5 F.M.97.0 F.M.105.0) ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 ไม่ต่ำกว่า 63,825,688 บาท*

(* จำนวนจากค่าเช่าเวลาที่ปรากฏในหนังสือสัญญาเช่าเวลาของสถานีวิทยุ กรมประชาสัมพันธ์ ช่วงปี พ.ศ. 2530-2534 - ผู้วิจัย)

4.1.2 องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท.) พ.ศ. 2520 ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ให้ อ.ส.ม.ท. “ประกอบกิจการสื่อสารมวลชนทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร และดำเนินธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการสื่อสารมวลชน และธุรกิจอันต่อเนื่องหรือใกล้เคียงกันหรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการสื่อสารมวลชน” ส่วนวัตถุประสงค์ในการเป็นสื่อของรัฐเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจกับประชาชน และการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนจัดเป็นวัตถุประสงค์รอง จึงเป็นการวางทิศทางของรัฐวิสาหกิจด้านสื่อของรัฐเสียใหม่ให้เป็นแหล่งรายได้แก่รัฐแทนการเน้นงานด้านเผยแพร่อุดมการณ์ เศรษฐกิจการเมืองแต่เพียงอย่างเดียว เช่นในอดีต (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2541)

สำหรับการดำเนินการให้เช่าซื้อเวลาของสถานีในช่วงต้นทศวรรษ 2530 นั้น มีรูปแบบคล้ายกับกรมประชาสัมพันธ์ กล่าวคือ มีการแจ้งให้บุคคลทั่วไปทราบ และให้ยื่นข้อเสนอทั้งรูปแบบรายการ เนื้อหา ประวัติทางการเงินของผู้ขอเช่าเวลา เป็นต้น เพื่อประกอบการพิจารณาให้เช่า เวลา ทั้งนี้ทั้งนั้นทาง อ.ส.ม.ท. ได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายและรูปแบบรายการอย่างกว้างๆ สำหรับแต่ละคลื่นไว้แล้ว โดยในบางรายการ อ.ส.ม.ท. ก็ดำเนินการผลิตเอง และบางช่วงก็แบ่งเวลาให้เอกชนเช่า มีการควบคุมทุกรายการให้มีเนื้อหาสาระให้ ความรู้ควบคู่ไปกับความบันเทิง โดยกำหนดนโยบายหลักของสถานีเพื่อเอกชนผู้ประกอบการไว้ ดังนี้

- คลื่น 95 MHz จะเป็นเพลงช้าๆ สำหรับผู้ใหญ่ตั้งแต่อายุ 40 ปีขึ้นไป อาทิ นักบริหาร จะมีทั้ง เพลงสากล และเพลงสากลบรรเลง
- คลื่น 96.5 MHz เพลงสากลสำหรับกลุ่มนักศึกษา ตั้งแต่เวลา 22.00-02.00 น. เป็นเพลงไทย
- คลื่น 97.5 MHz สำหรับกลุ่มแม่บ้าน พร้อมสอดแทรกความรู้ทั่วไปสำหรับแม่บ้าน
- คลื่น 99 MHz เพลงสากลสำหรับกลุ่มวัยรุ่น
- คลื่น 100.5 MHz เพลงสากลสำหรับผู้ใหญ่ทั่วไป ตั้งแต่เวลา 18.00-02.00 น. เป็นเพลงไทย
- คลื่น 107 MHz เป็นรายการภาษาอังกฤษ

สถานีวิทยุคลื่นต่างๆในสังกัด อ.ส.ม.ท. นี้ ถือกันว่ามีคุณภาพค่อนข้างสูงทั้งในด้านเครื่องส่งและรายการ โดยเฉพาะคลื่น 95 MHz นั้น นับว่าอัตราค่าสล็อตแพงที่สุดถึง 200 บาท ต่อ 1 สล็อต (30 วินาที) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับสถานีอื่นๆ ที่ราคาถูกที่สุดคือ 90 บาท (มีเดีย, พฤษภาคม 2531) ก็นับว่าเป็นอัตราที่ห่างกันมาก กลุ่มเอกชนผู้จัดรายการในคลื่นสล็อตแพงสูงสุดในปี พ.ศ. 2531 ได้แก่ บริษัท บานชื่น ของศุภวรรณสวนศิลป์พวงค์ บริษัท แปซิฟิค ของปีย์ มาลากุล และบริษัท สตูดิโอ 107 ของจันทรา ชัยนาม ส่วนคลื่นอื่นๆ ก็เช่นเดียวกัน คือมีเอกชนผู้ประกอบการมาเช่าซื้อเวลาโดยตรง ไม่มีการผ่านโบรกเกอร์ โดย อ.ส.ม.ท. จัดแบ่งเวลาให้ผู้เช่าเอง และคิดราคาเหมาเป็นชั่วโมงตั้งแต่ราคา 40,000 – 50,000 บาท ต่อชั่วโมง ต่อเดือน (มีเดีย, เรื่องเดิม) ทำสัญญากันเป็นเดือน เช่น 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี แล้วแต่ผู้ขอเช่าเวลา หากมีการผิดสัญญา คณะกรรมการจะเลือกผู้เช่ารายใหม่ทันที

สำหรับสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. F.M.105.5 MHz นั้น ทาง อ.ส.ม.ท. ได้ทำสัญญาให้สัมปทานแก่บริษัทบางกอก เอนเตอร์เทนเมนท์ เพื่อใช้ควบคู่ไปกับโทรทัศน์ช่อง 3 อ.ส.ม.ท. โดยในระยะแรกใช้ถ่ายทอดเสียงของรายการโทรทัศน์ช่อง 3 ทั้งภาพยนตร์ การ์ตูน และรายการวาไรตี้ต่างๆในภาคภาษาอังกฤษ ต่อมาปี พ.ศ. 2532 ขยายเวลาออกอากาศมากขึ้นตั้งแต่ 06.00-24.00 น. และมีการดำเนินรายการแบบสถานีวิทยุอื่นๆทั่วไป

4.1.3 กระทบวงกลมโหม

แม้ว่ารัฐบาลจะได้ออกระเบียบว่าด้วยวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ.2518 เพื่อที่จะควบคุมระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่กระนั้นก็ไม่อาจควบคุมการแสวงหาผลประโยชน์ของสถานีวิทยุในสังกัดกระทบวงกลมโหมหรือที่เรียกกันว่าสถานีวิทยุทหารได้ ด้วยจำนวนสถานีระบบเอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานครถึง 19 สถานี ซึ่งล้วนแต่เปิดให้เอกชนเข้ามาเช่าซื้อเวลานั้นไม่มีระเบียบที่ชัดเจนจากหน่วยงานต้นสังกัดเกี่ยวกับการให้เช่าเวลา หากแต่ขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสถานีเอง เช่น ในกรณีของสถานีวิทยุสังกัดกองทัพบก เดิมทีเดิวนั้นกองทัพบกไม่มีนโยบายที่แน่ชัดเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือ ต่อมาปี พ.ศ. 2530 ได้กำหนดนโยบายอย่างชัดเจนว่า สถานีวิทยุกระจายเสียงในเครือกองทัพบกทุกสถานีหน่วยที่เป็นเจ้าของความถี่จะต้องดำเนินการเอง และหากว่าหน่วยงานใดไม่สามารถดำเนินการเองได้ทั้งหมดก็สามารถขายเวลาในการจัดรายการและโฆษณาให้กับบุคคลหรือบริษัทเอกชนซื้อเวลาไปดำเนินการจัดรายการได้ แต่มีกำหนดให้ทำสัญญาได้ครั้งละ 1 ปี เท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว ไม่ได้มีการประกาศแจ้งอย่างเป็นทางการว่าจะให้เอกชนผู้ใดซื้อเวลาของสถานีนั้น (พันโทหญิง วโรชา สุทธิรักษ์ , 2536) เป็นไปในลักษณะที่เรียกว่าการให้สัมปทานแบบอุปถัมภ์ กล่าวคือ “ใช้เส้นสายและความสนิทสนมส่วนตัวที่นักธุรกิจมีต่อข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของสถานี เพื่อเหมาซื้อเวลาทั้งหมดแล้วนำไปแยกย่อยขายต่อเป็นรายชั่วโมง หรืออาจซื้อเวลามาเป็นบางช่วงเพื่อทำรายการเอง” (วนิดา ทักษิณานันท์, สัมภาษณ์, 27 พฤศจิกายน 2541) รูปแบบลักษณะการเข้าไปเจรจาเพื่อขอเช่าเวลาจากแต่ละหน่วยต้นสังกัดนั้นจะแตกต่างกัน “แม้จะมีเส้นสายความสัมพันธ์แล้ว แต่ก็ต้องรู้ธรรมเนียมของแต่ละต้นสังกัด ต้องรู้วัฒนธรรมภายใน เช่น ต้องรู้ว่าคนไหนมีอำนาจ

ตั้งการแล้วต้องเดินตามช่องข้ามขั้นกันไม่ได้ จะมีสูตรที่แตกต่างกันไปในแต่ละที่” (อภิชาติ ป้อมทอง, สัมภาษณ์, 18 กันยายน 2541)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้สถานีวิทยุทธหารจะใช้ระบบอุปถัมภ์เกื้อกูลในการให้เช่าเวลาแก่เอกชน แต่ก็มิ
 บางสังกัดที่พิจารณาเพิ่มเติมด้วยว่า ผู้ขอเช่าเวลานั้นเป็นมืออาชีพที่อยู่ในวงการมาก่อนแล้วหรือไม่ มิ
 ประสิทธิภาพมากเพียงใด “รูปแบบรายการก็มีความสำคัญ เพราะทางทหารเองก็ไม่รู้ว่าจะให้ใครผลิตรายการ
 อย่างไรก็ได้ ต้องมีมาตรฐานเหมือนกัน แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะพิจารณาก็คือ เอกชนรายนั้นๆ ต้องมีความ
 สนับสนุนกับผู้บังคับบัญชาระดับสูง และจ่ายเงินได้โต๊ะเป็นจำนวนตามที่ใดตกลงกันไว้” (อภิชาติ ป้อมทอง ,
 แหล่งเดิม)

แหล่งข้อมูลผู้ไม่เปิดเผยนามรายหนึ่งให้ข้อมูลว่า “โดยเฉลี่ยราคาค่าเช่าที่สถานีวิทยุทธหารแต่ละ
 สถานีจะได้รับจากเอกชนตกเดือนละประมาณ 1-3 ล้านบาท แต่ในใบเสร็จระบุเพียงแค่ 1-2 แสนบาทเท่านั้น
 จำนวนที่ขาดหายไปก็กระจายอยู่ในสังกัดนั้น เรียกว่าเป็นค่าสวัสดิการ ค่าน้ำร้อน น้ำชา” หลายสังกัดก็นำราย
 ใต้นอกระบบนี้ไปพัฒนาสถานที่ภายในกรมกอง แจกจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ชั้นผู้น้อยบ้าง แต่หลายสังกัดก็นำไป
 แจกจ่ายกันเองภายในเจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ เป็นการบำรุงสวัสดิการของคณะกรรมการสถานีเอง โดยที่ “แต่ละ
 หน่วยจะไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชา แต่ส่วนใหญ่จะนำไปเป็นสวัสดิการ ซึ่งก็ไม่เคยมีระเบียบภายใน
 ที่จะบอกว่า เงินนั้นต้องไปไหนบ้าง” (พลโท กิตติศักดิ์ รัฐประเสริฐ, สัมภาษณ์ในรายการ “กรองสถานการณ์”,
 16 ตุลาคม 2541)

การเอื้ออำนวยผลประโยชน์นอกระบบให้แก่ราชการ และเจ้าหน้าที่ของสถานีที่มีหน้าที่รับผิดชอบ
 ในการบริหารสถานีวิทยุ นั้น อาจเป็นไปในหลายลักษณะ เช่น ค่าตอบแทนประจำเดือนที่มีจำนวนเงินมากกว่าที่
 ได้รับจากหน่วย รวมทั้งค่ารับรองที่เอกชนจะจ่ายให้เมื่อมีการร้องขอในโอกาสต่างๆ เป็นต้น สัมพันธภาพ
 ระหว่างผู้มีอำนาจในสถานีกับเอกชนผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นนี้ก่อให้เกิดความเกรงใจและเอื้ออำนวยความ
 สะดวกให้แก่บริษัทเอกชน ทำให้บริษัทเอกชนมีอำนาจต่อรองเกี่ยวกับการดำเนินงานในสถานีวิทยุที่บริษัทเข้า
 เช่าเวลา เช่น การให้เช่าเวลาต่อแก่เอกชนรายอื่นที่ไม่เหมาะสม การรับโฆษณาที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพียงเพื่อให้
 บริษัทได้ขายเวลาและโฆษณาให้ได้มากที่สุด เพื่อนำรายได้มาจ่ายเป็นค่าตอบแทนและค่ารับรองดังกล่าว
 (พันโทหญิง วโรชา สุทธิรักษ์, 2536)

สำหรับเอกชนเองแล้ว เพื่อให้คุ้มกับการลงทุนที่อาจสูงนับล้านบาทในกรณีที่ต้องจัดซื้อเครื่อง
 ส่งและอุปกรณ์กระจายเสียงให้ใหม่ บางรายจึงมักมีการทำสัญญาผูกพันนอกเหนือจากสัญญาเช่าเวลาครั้งละ 1 ปี
 ขึ้นมาอีกหนึ่งฉบับอย่างไม่เป็นทางการเพื่อเป็นการตกลงกันว่า ฝ่ายเอกชนจะได้สิทธิ์ต่อสัญญาทั้งหมดกี่ปี และ
 ต้องจ่ายค่าตอบแทนเพิ่มเติมให้สถานีเท่าใด แต่ถึงแม้จะมีการทำสัญญาดังกล่าวนี้แล้วและอาจมีความสัมพันธ์ที่
 สนับสนุน ก็มีได้เป็นการยืนยันถึงความมั่นคงในการดำเนินธุรกิจ เพราะถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายนาย
 ทหารระดับบังคับบัญชาในสังกัดนั้นๆ สัญญาเดิมที่ทำไว้ก็มีสิทธิ์เป็นโมฆะได้ ตัวอย่างเช่น กรณีเมื่อปี พ.ศ.
 2531 บริษัท ทริกลีชั่นส์ จำกัด ถูกยกเลิกสัญญาที่ทำไว้กับสถานีวิทยุ รด. อย่างง่ายดาย ทั้งๆ ที่บริษัทได้ลงทุน

สร้างห้องส่งพร้อมอุปกรณ์และเป็นผู้ถือสัญญาเจ้าของเวลา 5 ปี โดยมีการต่อสัญญาปีต่อปีจนครบตามกำหนด แต่ครั้งดำเนินการมาได้เพียง 2 ปี ทางต้นสังกัดคือกรมการรักษาดินแดนได้บอกเลิกสัญญาพร้อมกับให้บริษัทอื่นเข้ามาดำเนินการแทน คือ ไนต์ โปรโมชัน และ เคซีเอส โดยก่อนหน้าที่จะเกิดเหตุการณ์นี้ ทางกรมการรักษาดินแดนได้มีการเปลี่ยนแปลงเจ้ากรมคนใหม่ (มีเคีย, พฤษภาคม 2531)

จากการพิจารณาถึงระยะเวลาให้เอกชนเช่าซื้อเวลาในสถานีวิทยุต่างๆ ในสังกัดของกรมประชาสัมพันธ์ อ.ส.ม.ท. และกระทรวงกลาโหมในช่วงครึ่งแรกของทศวรรษ 2530 แล้ว จะพบว่าแต่ละสังกัดมีระเบียบหลักปฏิบัติที่แตกต่างกันไป โดยที่ไม่มีหน่วยงานกลางใดๆคอยควบคุม แม้จะมีคณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) แต่ก็มีหน้าที่เพียงแต่กำหนดเงื่อนไข และวิธีการจัดตั้งหรือย้ายสถานีพิจารณาให้จัดตั้งหรือย้ายสถานี กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการโฆษณาและบริหารธุรกิจ กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานด้านรายการ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะพึงประสงค์ทางเทคนิค กำหนดเงื่อนไข ข้อบังคับ หรือระเบียบเกี่ยวกับกิจการที่ต้องปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ กำหนดเวลาให้สถานีทำการถ่ายทอดหรือออกอากาศรายการที่กำหนด ให้คำแนะนำ ควบคุม ดูแล และตรวจสอบความเรียบร้อยเพื่อให้สถานีปฏิบัติตามระเบียบเท่านั้น ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว การควบคุมของ กบว. มักจะไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านรายการนัก แต่จะเป็นเรื่องของการใช้สำนวนภาษา และการดำเนินการโฆษณาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในท้ายที่สุดแล้ว ก็ตรวจสอบควบคุมได้ไม่ละเอียดนัก ด้วยข้อจำกัดทางด้านเทคนิคและบุคลากร (สายทิพย์ สุคติพันธ์, 2534)

ช่วงครึ่งแรกของทศวรรษ 2530 ยังคงเป็นช่วงเวลาต่อเนื่องที่เอกชนผู้ประกอบการธุรกิจในการอุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียงดำเนินการเป็นระบบที่ผ่านโบรกเกอร์ (Broker) เฉกเช่นเดียวกับทศวรรษก่อนหน้า “โบรกเกอร์” ในที่นี้หมายถึง นายหน้า หรือตัวแทนซื้อขายที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางคอยเชื่อมประสานงานซื้อขายเวลาระหว่างเจ้าของเวลาที่ประมูลมาจากสถานีหรือตัวสถานีเอง กับนักจัดรายการและผู้ซื้อเวลาออกรายการ (loose spot) ทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยลูกค้าตรง เอเจนซี่ หรือโบรกเกอร์รายอื่นๆ ก็ได้

อาจแบ่งผู้ที่ เป็นโบรกเกอร์ในอุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียงได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. โบรกเกอร์ใหญ่ คือ ผู้ประมูลเวลาจากทางสถานีกลายเป็นเจ้าของเวลา อาจนำมาขายต่อให้ผู้ผลิตรายการหรืออาจขายให้บริษัทโบรกเกอร์ย่อยอื่นๆก็ได้ เจ้าของเวลาหรือโบรกเกอร์ใหญ่นี้บางทีก็อาจไม่ขายเวลาต่อให้ใคร แต่บรรจुरายการซึ่งผลิตเองและหาโฆษณาเองก็ได้ เช่น บริษัท ไนท์ สปอต จำกัด เหมเวลาของ ททท.100.5 (อ.ส.ม.ท. F.M.100.5) และ ททท. 99.0 (อ.ส.ม.ท. F.M. 99.0) เพื่อทำรายการของไนท์ สปอต เองทั้งหมดในช่วงปี พ.ศ. 2530 เป็นต้น

2. โบรกเกอร์ย่อย ไม่ได้เป็นเจ้าของเวลาเอง แต่เป็นเพียงตัวแทนติดต่อยุ่ซื้อขายเวลากับบริษัทที่เป็นผู้ประมูลเป็นเจ้าของเวลาอย่างเดียว โบรกเกอร์ประเภทนี้อาจเป็นรูปบริษัทหรือไม่ก็ได้

ปัญหาที่เหล่าโบรกเกอร์เหล่านี้ล้วนประสบก็คือ ปัญหาในเรื่องการเสี่ยงต่อการขาดทุน เพราะในกรณีที่บางสถานีต้องจ่ายค่าเวลาล่วงหน้า ถ้าหากพบปัญหาถูกค่าไม่ยอมจ่ายเงิน หรือกรณีหนี้สูญอื่นๆ ก็ขาดทุนในช่วงนั้นไป หรือในกรณีที่หาถูกค่าไม่ทัน ช่วงเวลาที่วางอยู่ก็เท่ากับสูญไปเปล่าๆ เช่นกัน อีกทั้งงบประมาณด้านโฆษณาทางสื่อวิทยุมักจะน้อยกว่าบสื่ออื่นๆ จึงมักกล่าวกันว่า แม้แต่รายการใดๆ ก็ยังมีปัญหาเรื่องสปอนเซอร์ ฉะนั้น รายการส่วนใหญ่ในช่วงต้นทศวรรษ 2530 นี้ จึงเป็นรายการเพลงมากกว่ารายการสาระ ซึ่งอาจจะหารายได้จากการเปิดเพลงได้ด้วยการรับ “คิวเพลง” (มิเคีย, เมษายน 2530)

ปรากฏการณ์ของ “คิวเพลง” ที่ดำเนินต่อเนื่องมาตั้งแต่กลางทศวรรษ 2520 จนถึงช่วงต้นทศวรรษ 2530 ก็ยังคงเป็นปรากฏการณ์สำคัญที่สัมพันธ์กับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมเทปเพลง เพราะจุดมุ่งหมายของคิวเพลงคือ การส่งเสริมการจำหน่ายเพลงรูปแบบหนึ่ง เจ้าของผลงานเพลงหรือค่ายเพลงจะว่าจ้างบริษัทเจ้าของรายการเพลงหรือนักจัดรายการให้เปิดเพลงของตนในรายการตาม วัน เวลา สถานที่ และจำนวนที่ตกลงกัน โดยบริษัทเจ้าของรายการเพลงหรือผู้จัดรายการจะได้รับผลตอบแทนในลักษณะค่าจ้างเปิดเพลงเป็นรายเดือน คิวเพลงเป็นการเปิดเพลงซ้ำๆ กันทุกวันตามสถานีวิทยุต่างๆ อาจเป็นผลทำให้ผู้ฟังสนใจเกิดความนิยมและตัดสินใจซื้อเทปเพลงในที่สุด (ยกจริง ปลอดเปลื้อง , 2536) คิวเพลงจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการทำอุตสาหกรรมเทปเพลง และเป็นธุรกิจยิ่งใหญ่ของการทำวิทยุ จนมีวลีอันเป็นสังขรณแห่งวงการวิทยุและเทปเพลงในช่วงนี้ว่า “เดือนละพัน วันละเพลง” (มิเคีย, มิถุนายน 2530) ความหมายหนึ่งคิวคือ การเปิดเพลงวันละหนึ่งเพลงไปตลอดทั้งเดือนค่อหนึ่งรายการ เทปเพลงหนึ่งชุดนั้น เฉลี่ยจะต้องซื้อคิวถึงเดือนละ 70-300 คิว และแต่ละเพลงนั้นจะมีการเปิดออกอากาศทางวิทยุบางครั้งสูงถึง 300 ครั้งในหนึ่งวัน ซึ่งอัตราการทำจ้างคิวเพลงนี้ก็จะขึ้นลงอยู่ระหว่าง 1,000-5,000 บาท ขึ้นอยู่กับชื่อเสียงของนักจัดรายการ (มิเคีย, พฤษภาคม 2531) แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังปรากฏลักษณะการควบคุมในเรื่องคิวเพลงจากทางสถานีต้นสังกัดอยู่บ้าง เช่น สถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. เข้มงวดเรื่องการรับคิวเพลงของนักจัดรายการผู้เช่าเวลา มีการคัดเดือนด้วยวาจา ถ้ายังไม่เชื่อก็จะมิหนังสือเดือนท้ายสุดก็จะพิจารณาอีกเวลาอีก

ดังที่ได้กล่าวถึงไว้แล้วในช่วงก่อนหน้านี้ว่า มีบุคคลกลุ่มธุรกิจเอกชนต่างๆ จำนวนมากที่เข้าเช่าซื้อเวลาจากสถานีวิทยุต่างๆ ทั้งประเภทที่ซื้อเวลาไปผลิตรายการเอง และซื้อเพื่อนำไปขายต่อในลักษณะของโบรกเกอร์ บริษัทต่างๆ เหล่านี้บ้างก็เป็นขนาดเล็กที่ทำธุรกิจในระยะเวลานั้นๆ บ้างก็เป็นบริษัทขนาดใหญ่ทำธุรกิจผลิตรายการวิทยุทั่วประเทศ แต่เนื่องเพราะมีจำนวนมาก จึงยากที่จะตรวจสอบย้อนหลังได้ครบถ้วน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวมรายชื่อบริษัทเจ้าของรายการ ผู้ผลิตรายการ โบรกเกอร์ ที่ประกอบธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียงช่วงในปี พ.ศ. 2530 – 2534 เท่าที่ตรวจสอบได้ดังรายละเอียดข้างล่างนี้

- อรุณ เจริญ โอ มิเคีย
- เอ-โทม มีเคีย
- บานชื่น
- เบ็น แอดเวอรี่ไทซิ่ง
- โบ แอดส์

- ซี เอ แอดเวอร์ไทซิ่ง
- เคล็ฟ
- ฟาดิมา บรอดคาสติง อินเตอร์เนชันแนล
- แชนด์ แอ็กเม่ ซัพพลาย
- ไอที อินเตอร์ เอเจนซี
- จตุรมิตร เอนเตอร์เทนเมนท์
- เจเจ ซาวนั้
- เจ เอส โบรกเกอร์
- เค ซี เอส แอดเวอร์ไทซิ่ง
- เค เอ็ม อีเล็คทรอนิก
- เค เอ็น อาร์ แอดเวอร์ไทซิ่ง
- กฤษดา เซ็นเตอร์ เซอร์วิส
- แม็กซี โปร
- มีเดีย พลัส แอนด์ บรอดคาสติง เน็ทเวอร์ค
- โมเดิร์น วูแมน
- มิวสิค เน็ทเวอร์ค
- มิวสิค เทรน
- ไนท์ สปอต โปรดักชั่น
- ไน้ด โปรโมชัน
- พี เค มีเดีย
- พี เอ็น โปรโมชัน
- โปรมีเดีย มาร์ท
- เรดิแอด
- สามอนงค์ แอดเวอร์ไทซิ่ง
- สบาย มีเดีย
- สตูดิโอ 107
- เอส เอส พี โปรโมชัน
- ท็อปทีน ทาเลนท์
- ทริลเลียนส์
- ดริงประชา
- วิไล เซ็นเตอร์
- วาย สตูดิโอ โปรโมชัน
- ยู แอนด์ ไอ คอร์ปอเรชั่น

- สถิติโอ โปรโมชัน
ฯลฯ

บริษัทต่างๆ เหล่านี้ต่างก็เข้าเช่าเวลาตามสถานีวิทยุสังกัดต่างๆ ด้วยจำนวนชั่วโมงที่แตกต่างกันไป บางบริษัทก็ขายเวลาต่อให้บริษัทโบรกเกอร์รายอื่นๆ หรือนักจัดรายการรายย่อย จำนวนบริษัทที่มากมายและการเปลี่ยนแปลงการเช่าเวลาสั้นบ่อยครั้งทำให้มีอุปสรรคในการเก็บรวบรวมข้อมูลชื่อรายการ ประเภทรายการ กลุ่มเป้าหมาย ชื่อผู้จัด บริษัทเจ้าของเวลา ฯลฯ ได้อย่างครบถ้วน ในที่นี้ผู้วิจัยจึงเพียงยกตัวอย่างบางตัวอย่างเพื่อประกอบการพิจารณา ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ช่วงเวลา 08.00 - 09.00 น. ปี พ.ศ. 2530

สถานี	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ยานเกราะ	89.0	เพลีนเพลงกับหมอรด	ไทยสากล	หมอรด	ทั่วไป
พท.1	90.0	1 ชม. กับข่าวในวงการกีฬา	ข่าวกีฬา	วรวิมล โรจนพานิช	ทั่วไป
ว.พ.ท.	90.5	มิวสิก สแควร์	สากล	คัมภรศ นภาวรรณ	วัยรุ่น
ศว.พ.	91.0	สบายไสต	สากล	พลศรี ทรายจิระ	พ่อบ้าน-แม่บ้าน
ยานเกราะ	91.5	เพลีนเพลงกับดาวร	ไทยสากล	ดาวร ศิริสัมพันธ์	ทั่วไป
ศ.ทร.	93.0	เพลงไทยยอดนิยม	ไทยสากล	วิฑูรย์ วัฑฒญ	วัยรุ่น
ทท.บ.	94.0	THE WORLD OF MUSIC	สากล	นันทา ผลาผล	ผู้ใหญ่
จศ.	94.5	เพลงฝั่งจิต	ไทยสากล	สุนทร พรฤดี	วัยรุ่น
		เพลีนเพลงกับดาวร (8.30)	ไทยสากล	ดาวร ศิริสัมพันธ์	ทั่วไป
ททท.	95.0	เพื่อฟ้า	สากล	สุภวรรณ สวนศิลป์พงศ์	ผู้ใหญ่
รค. 08.10-09.00	96.0	พบกันที่นี่	ไทยสากล	นุชบาบรรณ	วัยรุ่น
อ.ศ.ม.ท.	96.5	MUSIK PLUS	สากล	ดาราทพร เขียมเพิ่มพูน	วัยรุ่น
ศว.ท 8.00-8.20	97.0	NEWS			
		THAI HISTORY			
		FOCUL ON THAILAND			
		MUSIC SCENE			
อ.ศ.ม.ท.	97.5	เพลีน	ไทยสากล	สุวิมล พิงประเสริฐ	ทั่วไป
พท.1	98.0	นุชเพลง	ไทยสากล	เสาวดี เจริญวงศ์	ผู้ใหญ่
1 ปณ.	98.5	เพลีนเพลงกับ 3 อนงค์	สากล	ถักดาวัลย์ เชาว์วิวัฒน์	ผู้ใหญ่
ททท.	99.0	RADIO ACTIVE	สากล	จิตรพรพรรณ	วัยรุ่น
จศ.	100.0	เพลงสุขใจกับเรา	ไทยสากล	ประทีป งามเสมอ	วัยรุ่น
ททท.	100.5	NICE & EASY	สากล	ดารณี มณีดิษ	วัยรุ่น
บก. สูงสุด	101	TOP SELECTION	สากล (บรรเลง)	เทวี เข้มสรวล	ผู้ใหญ่
ขสทบ.	102.0	SUNDAY GAB	สากล	พิศาล รหัสทวางอร	วัยรุ่น
ทุ่งมหาเมฆ (ทอ. 2)	102.5	GET TOGETHER	สากล (เก่า)	สวัสดิ์ ศิริมงคล	ผู้ใหญ่
จศ.	103.0	WELCOME TO MY WORLD	สากล	สุชาติ นาทะพันธ์	ผู้ใหญ่
ปคอ.	104.5	ON THE ROAD	ไทยสากล	อัมพร พลนารี	วัยรุ่น
ศ.ทร.	106.0	ข่าวสารการเมือง	ข่าว	ศุภมพร	ทั่วไป
1 ปณ.	106.5	ผิวปากตามเพลง	ไทยสากล	ดาราทพร เขียมเพิ่มพูน	วัยรุ่น
ยานเกราะ	89.0	120 นาทีเพลงดัง	ไทยสากล	พรชัย ศิริสัมพันธ์	วัยรุ่น
พท.1	90.0	ตามสบาย	ไทยสากล	ทรงศรี ทิพย์เนตร	วัยรุ่น
ว.พ.ท.	90.5	มิวสิก สแควร์	ไทยสากล	คัมภรศ นภาวรรณ	วัยรุ่น
ศว.พ. 09.00-09.30	91.0	สาระกับเสียงเพลง	ไทยสากล	คัทลียา ศิควิวัฒน์	วัยรุ่น

ตารางที่ 4.7

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ช่วงเวลา 09.00 - 10.00 น. ปี พ.ศ. 2530

สถานี	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ยานเกราะ	91.5	อัลบั้มเพลงฮิต	ไทยสากล	ชาคริต วิทยา	วัยรุ่น
ศ.ทร.	93.0	เพลงไทยยอดนิยม	ไทยสากล	วิฑูรย์ วัฑฒญ	วัยรุ่น
ททบ.	94.0	ครอบครัววลาด	บรรยาย	มรว.ถนัดศรี สวัสดิวัฒน์	ผู้ใหญ่
จศ.	94.5	สุขใจกับเพลง	ไทยสากล	ประทีปงามเสมอ	วัยรุ่น
ททท.	95.0	เฟื่องฟ้า	สากล	ศุภวรรณ สวนศิลป์พงศ์	ผู้ใหญ่
รด.	96.0	กองทัพกพบประชาชน	ข่าว	ศ.ชญ. เต็มศิริ มุขยติงห์	ทั่วไป
อ.ศ.ม.ท.	96.5	MUSIK PLUS	สากล	คาราพร เขียมเพิ่มชูน	วัยรุ่น
ศว.ท	97.0	HAPPY HOUR	สากล	BOB THERIAULT	ชาวต่างชาติ
อ.ศ.ม.ท.	97.5	เพลิน	ไทยสากล	สุวิมล หึงประเสริฐ	ทั่วไป
พล.1 9.00-9.30	98.0	เพลงเพื่อคุณที่รัก	ไทยสากล	วราณี วิชัยพรหม	ผู้ใหญ่
9.30-10.00		เพลินอารมณ์	ไทยสากล	สุวิสา เฉลิม	วัยรุ่น
1 ปณ.	98.5	จับสบายกับโคโรลา	สากล	ธานี แม้นญาติ	ผู้ใหญ่
ททท.	99.0	RADIO ACTIVE	สากล	จิตรภาพรรณ	วัยรุ่น
จศ.	100.0	วงจรรเพลง	ไทยสากล	สุจิตรา กมถนาวิน	วัยรุ่น
ททท.	100.5	NICE & EASY	สากล	คารณี มณีคิม	วัยรุ่น
กองบัญชาการ ท. สูงสุด	101	TOP SELECTION	สากล	เทวี แยมสรรพล	ผู้ใหญ่
ขสทบ.	102	เพลินเพลงกับหมอรด	ไทยสากล	หมอรด	ผู้ใหญ่
ทุ่งมหาเมฆ (ทอ. 2)	102.5	คาราพาเพลิน	ไทยสากล	ลักขมี เพ็ญแสงเดือน	วัยรุ่น
จศ.	103	แม่บ้านสบายใจ	ไทยสากล	ภามณีย์	แม่บ้าน
ปตอ.	104.5	MARMALADE CLUB	สากล	อภิพันธ์ วงศ์นริศ	วัยรุ่น
ศ.ทร.	106	ลูกทุ่งระนังใจ	ไทยลูกทุ่ง	รวินุช ศรีปราชญ์	ทั่วไป
1 ปณ.	106.5	ไทยป๊อป'86	ไทยลูกทุ่ง	เดือนจิต มุกดาสมิท	วัยรุ่น

ตารางที่ 4.8

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ช่วงเวลา 10.00 - 11.00 น. ปี พ.ศ. 2530

สถานี	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ยานเกราะ	89.0	120 นาทีเพลงดัง	ไทยสากล	พรชัย สิริสัมพันธ์	วัยรุ่น
พล.1	90.0	เพลงยามเช้า	ไทยสากล	คมศักดิ์ อ้าพันธ์ุทธ	ผู้ใหญ่
ว.พ.ท.	90.5	นักร้องกับนงลักษณ์	ไทยสากล	นงลักษณ์ ไรจนพรรณ	ผู้ใหญ่
ศ.พ.	91.0	เพลงกับคมศักดิ์	ไทยสากล	คมศักดิ์ อ้าพันธ์ุทธ	ผู้ใหญ่
ยานเกราะ	91.5	เพลงสุขใจกับเรา	ไทยสากล	ประทีป งามเสมอ	วัยรุ่น
ศ.ทร.	93.0	ท้อปทีนทอล์ก	สากล	วิฑูรย์ วัลญญ	วัยรุ่น
ทท.บ.	94.0	TOP SELECTION	สากล (บรรเลง)	เทวี แยมสรวล	ผู้ใหญ่
จส.	94.5	สุขใจกับเพลง	ไทยสากล	ประทีป งามเสมอ	วัยรุ่น
ททท.	95.0	เฟื่องฟ้า	สากล	สุภวรรณ สวนศิลป์พงศ์	ผู้ใหญ่
รด.	96.0	พบกันที่นี่	ไทยสากล	นุชบาพรรณ	วัยรุ่น
อ.ศ.ม.ท.	96.5	DAY TIME	สากล	สุทัศน์ แสงรุจิธรรม	วัยรุ่น
ศ.ว.ท.	97.0	HAPPY HOUR/MUSIC MINE		สุวิมล หิงประเสริฐ	ทั่วไป
อ.ศ.ม.ท.	97.5	เพลง	ไทยสากล	วลัยพรรณ สุกกสังข์	ทั่วไป
พล.1	98.0	ตามองจันทร์จันทร์	ไทยสากล	ทวิชัย วีรวิชัย	วัยรุ่น
1 ปณ.	98.5	เพลงสัมพันธ์	ไทยสากล	เดือนเพ็ญ	วัยรุ่น
ททท.	99.0	RADIO ACTIVE	สากล	สุชาติ กังวาล	วัยรุ่น
จส.	100.0	ไกลกังวล	ไทยสากล	จิรวรรณ นพคุณ	วัยรุ่น
ททท.	100.5	NICE & EASY	สากล	กาญจนา อัมพสุวรรณ	วัยรุ่น
บก. สูงสุด	1-0-1	PINK & BLUE	สากล	รวีวรรณ	วัยรุ่น
ขสท.บ.	102.0	เพลงกับสามอนงค์	ไทยสากล	สุนทร สุจริตจันทร์	วัยรุ่น
ทุ่งมหาเมฆ (ทอ. 2)	102.5	MISS YOU	สากล	ธิดิมา	ผู้ใหญ่
จส.	103.0	เพลงรักจากใจ	ไทยสากล	เสาวดี เจริญวงศ์	วัยรุ่น
ปตอ.	104.5	นุชเพลง	ไทยสากล	รวินุช ศรีปราชญ์	ทั่วไป
ศ.ทร.	106.0	ลูกทุ่งระงังใจ	ลูกทุ่ง	อนุชา วิเศษวงษา	
1 ปณ.	106	DAY TIME SERENADE	สากล	รุชชัย เกษศิริระ	ทั่วไป

ตารางที่ 4.9

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ช่วงเวลา 11.00 - 12.30 น. ปี พ.ศ. 2530

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ยานเกราะ	11.00-12.00	89.0	เพลงสรรเสริญ	ไทยสากล	เนตรนภา จิตเจริญ	ทั่วไป
	12.00-12.30		เสียงทิพย์	ไทยสากล	สุมาลี จาคีรัตน์	ทั่วไป
พท. 1	11.00-12.00	90.0	เพื่อคุณแม่บ้าน	ไทยสากล	นงลักษณ์ โรจนพรรณ	ผู้ใหญ่
	12.00-12.30		เพลงคิดถึงคุณ	ไทยสากล	สุนทร สุจริตฉันท์	วัยรุ่น
ว.พ.ท.	11.00-12.00	90.5	นัดพบกับนงลักษณ์	ไทยสากล	นงลักษณ์ โรจนพรรณ	ผู้ใหญ่
	12.00-12.30		เพลินเพลงกับสปอนเซอร์	ไทยในอดีต		ทั่วไป
ศว.พ.	11.00-12.30	91.0	เพลินเพลงกับคมศักดิ์	ไทยสากล	คมศักดิ์ อัมพันสุทธ	ทั่วไป
	12.00-12.30		บทความ/ข่าวบริการ			
ยานเกราะ	11.00-12.00	91.5	เพลงรักทางอากาศ	ไทยสากล	อยุธยา ปฐพีศิลป์	วัยรุ่น
	12.00-12.30		เส้นทางเพลงฮิต	ไทยสากล	หนุ่มแปลว	วัยรุ่น
ศ.ท.ร.	11.00-12.30	93.0	TOP TEEN TALENT	ไทยสากล	วิฑูรย์ วัฑฒญา	วัยรุ่น
ททบ.	11.00-12.30	94.0	TOUCH ME AGAIN	ไทยสากล	ชาย วงศาโรจน์	วัยรุ่น
จส.	11.00-11.30	94.5	จักรวาลเพลง	ไทยสากล	ทินกร เวชกุล	ทั่วไป
	11.30-12.00		เสียงเพลงจากใจ	ไทยสากล	พรชัย ศิริสัมพันธ์	วัยรุ่น
	12.00-12.30		เพลินเพลงกับถาวร	ไทยสากล	ถาวร ศิริสัมพันธ์	ทั่วไป
ททท.	11.00-12.30	95.0	เฟื่องฟ้า	สากล	ศุภวรรณ สวนคิดปัทมภ์	ผู้ใหญ่
รศ.	11.00-11.30	96.0	SONG OF SOCIETY	สากล	กิ่งแก้ว เพศรา	ผู้ใหญ่
	11.30-12.30		เพลงหลังเที่ยง	ไทยสากล	เท็ง สติเฟื่อง	ผู้ใหญ่
ศว.ท.	11.00-12.30	97.0	NEWS			
อ.ส.ม.ท.	11.00-12.3	97.5	แฉ่วหวาน	ไทยสากล	ไตรยา	วัยรุ่น
พท. 1	11.00-11.30	98.0	ตามองงค์จันทร์	ไทยสากล	วลัยพรรณ สุกสังข์	ผู้ใหญ่
	11.30-12.30		เพลิน	ไทยสากล	ธีรพรรณ เจริญสิทธิ์	ผู้ใหญ่
1 ปณ.	11.00-12.00	98.5	เพลงเพื่อคุณ	ไทยสากล	อนุสร/สุพจน์	วัยรุ่น
	12.00-12.30		สบายใจกับตุงตุ	ไทยสากล	เท็ง สติเฟื่อง	ผู้ใหญ่
ททท.	11.00-12.30	99.0	RADIO ACTIVE	สากล	เดือนเพ็ญ	วัยรุ่น
จส.	11.00-12.30	100.0	เพลงเพื่อคุณที่รัก	ไทยสากล	วราณี วิชัยพรหม	ทั่วไป
ททท.	11.00-12.30	100.5	NICE & EASY	สากล	จิรวรรณ นพคุณ	วัยรุ่น
บก.สูงสุด	11.00-12.30	1-0-1	อัลบั้มโน้ต	ไทยสากล	กาญจนา อัมพสุพรรณ	วัยรุ่น

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ขสทบ.	11.00-12.00	102.0	เพลงเพลงกับ 3 องงค์	ไทยสากล	ศักดิ์วรัญญา เช่าวีวิวัฒน์	ทั่วไป
	12.00-12.30		เที่ยงที่นี่	ไทยสากล	สุวิมล พิงประเสริฐ	ทั่วไป
ทอ. 2	11.00-12.00	102.5	แม่บ้านมาบุญครอง	ไทยสากล	ปรีศณี	วัยรุ่น
	12.00-12.30		SEEET MELODY	สากล	วินัส ไชยอำนวย	ทั่วไป
จส.	11.00-12.30	103.0	ฟังดนตรีเกิดชื่นใจ	ไทยสากล	สุรัชย์ งามวิวัฒน์	ผู้ใหญ่
ปตอ.	11.00-12.00	104.5	เพลงเพลงกับไวไว	สากล	ทิพลักษณ์ เพ็ชรฤณการ	วัยรุ่น
	12.00-12.30		PINK & BLUE	สากล	นงเยาว์ โอภาส	วัยรุ่น
ส.ทร.	11.00-12.30	106.0	ลูกทุ่งระนังใจ	ลูกทุ่ง	รวีนุช ศรีปราชญ์	ทั่วไป
ปตอ.	11.00-12.00	106.5	DAY TIME SERENADE	สากล	ซูชัย เกศศิริระ	ทั่วไป
				(บรรเลง)		
1 ปณ.	12.00-12.30	106.5	เที่ยงวันธรรมดา	ไทยสากล	นงลักษณ์ วัฒนพรหม	ผู้ใหญ่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.10

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ช่วงเวลา 13.00 - 18.00 น. ปี พ.ศ. 2530

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย	
ยานเกราะ	13.00-14.00	89.0	สุขกาย สุขใจ	ไทยสากล	ภัสณี	ทั่วไป	
	14.00-18.00		มนต์เพลงชวนเพลิน	ไทยสากล	สมพงศ์ นาคเกษม	วัยรุ่น	
ว.พ.ท.	13.00-14.00	90.5	สาระกับเสียงเพลง	ไทยสากล	กัทธิดา ดิศวิเศษ	ทั่วไป	
	14.00-15.00		สบายใจยามบ่าย	ไทยสากล	นงลักษณ์ โรจนพรรณ	ผู้ใหญ่	
	15.00-16.00		เพลงเพื่อนใจ	ไทยสากล	สมพงศ์ วิศิษฐานิช	ทั่วไป	
	16.00-17.00		PEPSI MUSIC	สากล	ณรงค์	วัยรุ่น	
	17.00-18.00		เวลลอขเริงสรวย	บรรเลงจีน	กุลชาติ เพทหัดดิน	ผู้ใหญ่	
ศว.พ.	13.00-15.00	91.0	แฟชั่นคนตรี	ไทยสากล	กิติศักดิ์ นภาพรรณรัตน์	วัยรุ่น	
	15.00-17.30		แฟชั่นคนตรี	ไทยสากล	นงเยาว์ โอภาส	วัยรุ่น	
	17.30-18.00		ตำรวจสัมพันธ์	ข่าว			
ยานเกราะ	13.00-14.00	91.5	เพลินเพลงกับดาว	ไทยสากล	ถาวร สิริสัมพันธ์	ผู้ใหญ่	
	14.00-15.00		เพลงเพื่อนใจ	ไทยสากล	สมพงศ์ วิศิษฐานิช	ผู้ใหญ่	
	15.00-16.00		เพื่อน	ไทยสากล	เทวัญ วณฤติ	วัยรุ่น	
	16.00-17.00		เพลงเพื่อนใจ	ไทยสากล	สมพงศ์ วิศิษฐานิช	ผู้ใหญ่	
	17.00-18.00		เพลินเพลงกับดาว	ไทยสากล	ถาวร สิริสัมพันธ์	ผู้ใหญ่	
ททท.	13.00-18.00	100.5	NICE & EASY	สากล	จิตรภักดิ์	วัยรุ่น	
จศ.	13.05-13.55	1-0-1	อัลบั้ม โน้ต	ไทยสากล	กาญจนา อัมภสุวรรณ	วัยรุ่น	
	14.05-15.55		ฉันมากับเพลง	ไทยสากล	วิทยา สุขพร โอภาส	วัยรุ่น	
	16.05-16.55		วงจรเพลง	ไทยสากล	สุจิตรา กมลนาวิน	วัยรุ่น	
	17.05-17.55		MUSIC TRAFFIC	ไทย/สากล	นริศ	วัยรุ่น	
ข.ศ.ท.บ.	13.00-14.00	102.0	สารบัญเพลง	ไทยสากล	วรรณมา ตรีรานูรัตน์	วัยรุ่น	
	14.00-15.00		เพลงเพื่อคุณ	สากล	คอน สอนระเมียบ	วัยรุ่น	
	15.00-16.00		YOUR TIME	บรรเลงสากล	ณรงค์	วัยรุ่น	
	16.00-17.00		ลูกทุ่งมัดติเพ็ญ	ไทย/ลูกทุ่ง	ไพบูลย์ สุภาวารี	ทั่วไป	
	17.00-18.00		รักและคิดถึง	ไทยสากล	จันทร์ภา ไชยนาม	ทั่วไป	
ท.อ.2	13.00-13.30	102.5	เพลงเพื่อคุณ	ไทยสากล	สุชาติ	ผู้ใหญ่	
	13.30-14.00		NICE TO BE WITH YOU	สากล	อนุสรฯ	วัยรุ่น	
	อนุสรฯ						
	14.15-16.00		ฉันมากับเพลง	ไทยสากล	แคททีดา ดิศวิเศษ	วัยรุ่น	
	16.00-16.30		เพลงแห่งความคิดถึง	สากล	ศุภมาส ยศสงวน	วัยรุ่น	
	16.30-17.00		เพลินเพลงยามเย็น	ไทยสากล	พิชัย ศักดิ์ประเสริฐ	วัยรุ่น	

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
จส.	17.00-17.30	103.0	ชมรมอนุรักษเพลงคึกคักคุณค่า	ไทยสากล	ภูษาดิ เทพหัสดิน	ผู้ใหญ่
	17.30-18.00		เพลงเพื่อคุณ	ไทยสากล	สุรพล แคนถึยา	ผู้ใหญ่
	13.00-14.00		WELCOME TO MY WORLD	ไทย (เก่า)	สุชาติ นาทะพันธ์	ผู้ใหญ่
	14.00-16.00		เพลงกับคัมภีร์	ไทยสากล	คัมภีร์ อัมพันบุตร	วัยรุ่น
	16.00-17.00		เพลงเพราะเสนาะไศด	ไทยสากล	กิตติ ชนาธร	ทั่วไป
ปตอ.	13.00-14.00	104.5	สาระกับเสียงเพลง	ไทยสากล	คัทถึยา	ผู้ใหญ่
	14.00-15.30		เพลงอุทิศเพื่อคุณ	ไทยสากล	เทวัญ ทันยาทร	วัยรุ่น
	15.30-16.00		โบว์ลีซมพู	ไทยสากล	เนรวัญชรา	วัยรุ่น
	16.00-17.00		เพลงกับหอมรด	สากล (เก่า)	หอมรด	ผู้ใหญ่
ส.ทร.	17.00-18.00	106.0	PINK & BLUE	สากล	นงเยาว์ โอภาส	วัยรุ่น
	13.00-14.00		ฉันเคียงเธอ	ไทยสากล	ระวีบุษ ศรปราชญ์	วัยรุ่น
	14.00-15.00		สนทนาปัญหาบ้านเมือง	สาระ	ผศ.ชญ.เต็มศิริ บุญยสิงห์	
	15.00-16.00		เสน่ห์หญิง	ไทยสากล	นงลักษณ์ โรจนพรรณ	ผู้ใหญ่
	16.00-17.00		เพลงสัมพันธ์	ไทยสากล	ทวีชัย วีรวณิช	
1 ปณ.	17.00-18.00	106.5	เพลงสุขใจ	ไทยสากล	รัตนา ครังกานนท์	วัยรุ่น
	13.00-14.00		MAGIC DJ.	บรรเลง (สากล)	ชูลี	วัยรุ่น
	14.00-15.00		ใจกับเพลง	สากล	เอกลักษณ์ ประสิทธิ์พร	วัยรุ่น
	15.00-16.00		สุขใจคลายเหงา	สากล	พรทิพย์ ไตรรัตน์	วัยรุ่น
	16.00-17.00		HELLO MUSIC	สากล	วดีวัลย์	วัยรุ่น
	16.00-18.00		INFINITY HOUR	สากล	ไฉฉนะ ศรีวังพล	วัยรุ่น
	17.00-18.00		MELODY BANK	ไทยสากล	นัศพน นพรัตน์	วัยรุ่น
	13.00-16.00		เพลงเพื่อนใจ	ไทยสากล	สมพงษ์ วิศิษวานิช	วัยรุ่น
ส.ทร.	16.00-17.00	93.0	เพลงเพราะเสนาะไศด	ไทยสากล	กิตติ ชนาธร	วัยรุ่น
	17.00-18.00		UNION SOUND	สากล	ภัทริยา สมโน	วัยรุ่น
	13.00-17.00		สบายใจ	ไทยสากล	ศรีสุดา สนธิกร	ผู้ใหญ่
ททบ.	13.00-13.30	94.5	เพลงกับถาวร	ไทยสากล	ถาวร ศิริสัมพันธ์	ผู้ใหญ่
	13.30-14.00		เพลงฝั่งจิต	ไทยสากล	สุนทร พรฤดี/อัคราวดี	ผู้ใหญ่
	14.00-15.00		สนทนาเพลง	ไทยสากล	สนทนา รณชัย	ผู้ใหญ่
	15.00-15.30		เพลงเพลงตะวันบ่าย	ไทยสากล	เรวัติ เวศม์นัย	วัยรุ่น
	15.30-16.00		บันเทิงใจ	ไทยสากล	อนุสรฯ แสงกลม	วัยรุ่น
	16.00-18.00		บรรณาการเพลง	ไทยสากล	สมพงษ์ ภูษาดิ	วัยรุ่น

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ททท.	13.00-18.00	95.0	PACIFIC CORPORATION	บรรเลงสากล	บีบี มาลากุล	ผู้ใหญ่
รศ.	13.00-14.00	96.0	เพลงเพลงยามบ่าย	ไทยสากล	อดุลเดช สุจริตกุล	ผู้ใหญ่
	14.00-15.00		สิบสี่นาฬิกา	สากล	สุกัญญา	ผู้ใหญ่
	15.00-16.00		ชวนฟัง	สากล	สุชาติ มณีวงศ์	ผู้ใหญ่
	16.00-17.00		สิบหกนาฬิกา	สากล	อัมพร ชวนปรีชา	วัยรุ่น
	17.00-17.30		ตามสบายคลายกังวล	สากล	อัมพร ชวนปรีชา	วัยรุ่น
	17.30-18.00		แนวแน่แก๊ใจ	สารคดี		
	18.00-18.30					
อ.ส.ม.ท.	13.00-16.00	96.5	FRESH & FUN	สากล	จันทร์หา ไชยนาม/ปฐมพร	วัยรุ่น
	16.00-18.00		ANGLE	สากล	วาสนา/วิไล	วัยรุ่น
อ.ส.ม.ท.	13.00-16.00	97.5	สวัสดียามบ่าย	ไทยสากล	ปฐมพร/อดิสา ศิริพูน	วัยรุ่น
	16.00-18.00		ใกล้คุณ	ไทยสากล	วาสนา/ไศรยา	วัยรุ่น
พล.1	13.00-14.30	98.0	ตามใจ	ไทยสากล	มาลี บุญญศรีสวัสดิ์	วัยรุ่น
	14.30-15.00		พักใจไว้ที่นี่	ไทยสากล	พันทิพา กฤษณสุวรรณ	วัยรุ่น
	15.00-16.00		เพลง	ไทยสากล	ธีรพันธ์ เจริญสิทธิ	วัยรุ่น
	16.00-16.30		มิวสิก เทรม	ไทยสากล	เสกสรร ภูประคิมฐ์	วัยรุ่น
	16.30-17.00		ยามเย็น	ไทยสากล	กรรณิการ์ อาจกะนอง	วัยรุ่น
	17.00-18.00		เพื่อคุณที่รัก	ไทยสากล	วารุณี วิชัยพรหม	วัยรุ่น
	18.00-18.30					
1 ปณ.	13.00-14.00	98.5	เสียงเพลงจากใจ	ไทยสากล	วิชุดา	วัยรุ่น
	14.00-15.00		เพลงแห่งความคิดถึง	สากล	ศุภมาส ศศสงวน	วัยรุ่น
	15.00-16.00		มุมเพลงเพลงกับคาร์ทีเก็กซ์	ไทยสากล	ปราณี ศุภสร	วัยรุ่น
	15.30-16.30		เพื่อคุณ	ไทยสากล	สุพจน์	วัยรุ่น
	17.30-17.00		ผิวปากตามเพลง	สากล	สุนทร สุจริตฉันท	วัยรุ่น
	17.00-18.00		พบคุณที่ศูนย์การค้าสยาม	สากล	อ.เจริญพันธ์ ชุมสาย	ทั่วไป
	18.00-18.30					
ททท.	13.00-15.00	99.0	RADIO ACTIVE	สากล	เดือนเพ็ญ	วัยรุ่น
	15.00-18.00				วาสนา วีระชาติพลี	วัยรุ่น
จศ.	13.00-15.00	100.0	เสียงเพลงจากใจ	ไทยสากล	พรชัย สิทธิสัมพันธ์	วัยรุ่น
	15.00-16.00		เพลงรักจากใจ	ไทยสากล	ฐิติมา วรวิทย์สุทธิกุล	วัยรุ่น

ตารางที่ 4.11

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ช่วงเวลา 18.15 - 21.00 น. ปี พ.ศ. 2530

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ยานเกราะ	18.15-19.00	89.0	กองทัพบกพบประชาชน	สาระ	กองทัพบก	ทั่วไป
	19.30-20.00		หมอรถ	ไทยสากล	หมอรถ	ผู้ใหญ่
	20.30-21.00		หมอรถ	ไทยสากล	หมอรถ	ผู้ใหญ่
ว.พ.ท.	18.15-19.00	90.5	เริงสราญมัลติเพล็กซ์	บรรเลง (สากล)	กุตชาติ เทพหัสดินฯ	ผู้ใหญ่
	19.30-20.00		ดนตรีรัตติกาล	บรรเลง (สากล)	กุตชาติ เทพหัสดินฯ	ผู้ใหญ่
	20.30-21.00		คาราพาทะลิน	ไทยสากล	ถักขมิ เพ็ญแสงเดือน	วัยรุ่น
สว.พ.	18.15-19.00	91.0	สนชยาพาทะลิน	ไทยสากล	สนชยา รณชัย	ทั่วไป
	19.30-20.00		MUSIC TRAIN	สากล	คะวัน	วัยรุ่น
	20.30-21.00		ด้วยรักและเข้าใจ	ไทยสากล	กิตติศักดิ์ นภาพรรณวัฒน์	วัยรุ่น
ยานเกราะ	18.15-19.00	91.5	กองทัพบกพบประชาชน	สาระ	กองทัพบก	ทั่วไป
	19.30-20.00		เส้นทางเพลงฮิต	ไทยสากล	หนุ่มเปรี้ยว/พรสุดา	วัยรุ่น
	20.30-21.00		เส้นทางเพลงฮิต	ไทยสากล	หนุ่มเปรี้ยว/พรสุดา	วัยรุ่น
ส.ท.ร.	18.15-19.00	93.0	MUSIC TRAIN	สากล	นริศ พันธุเมธา	วัยรุ่น
	19.30-20.00		เพลงไทยคุณขอมมา	ไทยสากล	ศิริชัย เดิศวิรัชชัย	ทั่วไป
	20.30-21.00		เพลงไทยคุณขอมมา	ไทยสากล	ศิริชัย เดิศวิรัชชัย	ทั่วไป
ทท.บ.	18.15-19.00	94.0	NITE SPOT SHOW	สากล	เดือนเพ็ญ สีหวัฒน์	วัยรุ่น
	19.30-20.00		NITE SPOT SHOW	สากล	เดือนเพ็ญ สีหวัฒน์	วัยรุ่น
	20.30-21.00		NITE SPOT SHOW	สากล	เดือนเพ็ญ สีหวัฒน์	วัยรุ่น
จส.	18.15-19.00	94.5	เสน่ห์ยามค่ำ	ไทยสากล	ทนงชัย	ทั่วไป
	19.30-20.00		เพลงจีนจิต	ไทยสากล	สมศักดิ์ พิเศษรุ่งเรือง	ผู้ใหญ่
	20.30-21.00		สื่อความหมาย	ไทยสากล	จุฬาพิช มณีวงศ์	ผู้ใหญ่
ทท.ท.	18.15-19.00	95.0	BEAUTIFUL MUSIC	สากล (บรรเลง)	รัชชพร	ผู้ใหญ่
	19.30-20.00		BEAUTIFUL MUSIC	สากล	รัชชพร	ผู้ใหญ่
	20.30-21.00		BEAUTIFUL MUSIC	สากล	รัชชพร	ผู้ใหญ่
รค.	18.15-19.00	96.0	ตามสบาย	สากล	อัมพร ชวนปริษา	ผู้ใหญ่
	19.30-20.00		ตามสบาย	สากล	อัมพร ชวนปริษา	ผู้ใหญ่
	20.30-21.00		พบนักศึกษาวิชาทหาร	สาระ	กรมการรักษาดินแดน	ผู้ใหญ่
อ.ส.ม.ท.	18.15-19.00	96.5	Angle	สากล	อุพรินทร์ ทินพงษ์	ทั่วไป
	19.30-20.00		สามอนงค์	ไทยสากล	วลัยวรรณ สุขสังข์	ทั่วไป

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
อ.ส.ม.ท.	20.30-21.00	97.5	สามอนงค์	ไทยสากล	วดีอรรณ สุกสังข์	ทั่วไป
	18.15-19.00		โกสัณฑ	ไทยสากล	สุพรินทร์ ทินพงษ์	ทั่วไป
	19.30-20.00		แว่วหวาน	ไทยสากล	วาสนา/ไสรยา	วัยรุ่น
	20.30-21.00		แว่วหวาน	ไทยสากล	วาสนา/ไสรยา	วัยรุ่น
ทล. 1	18.15-19.00	98.0	TOP SELECTION	สากล (บรรเลง)	เทวี แยมสรวล	ผู้ใหญ่
	19.30-20.00		ฉันมากับเพลง	ไทยสากล	วิทยา สุภพร โอภาส	วัยรุ่น
	20.30-21.00		ฉันมากับเพลง	ไทยสากล	วิทยา สุภพร โอภาส	วัยรุ่น
1 ปณ.	18.15-19.00	98.5	สบายใจ	ไทยสากล	นิตยา	วัยรุ่น
	19.30-20.00		เพลินเพลงกับสามอนงค์	ไทยสากล	ศักดิ์วรัญ	วัยรุ่น
	20.30-21.00		สารคดี	สาระ		ทั่วไป
ททท.	18.15-19.00	99.0	RADIO ACTIVE	สากล	มธุรส โอสถานนท์	วัยรุ่น
	19.30-20.00		RADIO ACTIVE	สากล	มธุรส โอสถานนท์	วัยรุ่น
	20.30-21.00		RADIO ACTIVE	สากล	มธุรส โอสถานนท์	วงศ
จศ.	18.15-19.00	100.0	สุขใจโกสัฑ	ไทยสากล	สุจิตรา กมลนาวิณ	ทั่วไป
	19.30-20.00		วงจรเพลง	ไทยสากล	สุจิตรา กมลนาวิณ	ทั่วไป
	20.30-21.00		วงจรเพลง	ไทยสากล	สุจิตรา กมลนาวิณ	ทั่วไป
ททท.	18.15-19.00	100.5	NICE & EASY	สากล	ชารินทร์	ผู้ใหญ่
	19.30-20.00		NICE & EASY	สากล	ชารินทร์	ผู้ใหญ่
	20.30-21.00		โลกสวยด้วยเพลง	ไทยสากล	วิโรจน์ ครวินธรรม	วัยรุ่น
บก.สูงสุด	18.15-19.00	1-0-1	MUSIC PLUS	สากล	สุทัศน์ แสงวรุจิธรรม	วัยรุ่น
	19.30-20.00		MUSIC PLUS	สากล	สุทัศน์ แสงวรุจิธรรม	วัยรุ่น
	20.30-21.00		ผิวปากตามเพลง	ไทยสากล	สายทิพย์ ปรเกษานนท์	วัยรุ่น
ข.ศ.ท.บ.	18.15-19.00	102.0	โบว์สีแดง	ไทยสากล	พีดัม	วัยรุ่น
	19.30-20.00		นัค นัคคนตรี	ไทยสากล	ทิมงานหมึกสีม่วง	วัยรุ่น
	20.30-21.00		จักรวาลกีฬา	ไทยสากล	Mr. Berdy	ผู้ใหญ่
ทอ. 2	18.15-19.00	102.5	คาราพาเพลิน	ไทยสากล	ลักขมิ เพ็ญแสงเดือน	วัยรุ่น
	19.30-20.00		สาระกับเสียงเพลง	ไทยสากล	รัชดา กับคณะ	ทั่วไป
	20.30-21.00		สบาย สบาย	สากล	อรสา	วัยรุ่น
จศ.	18.15-19.00	103.0	GOLDEN HOLDY	สากล (เก่า)	วิบูลย์ สุวิมลวัลย์	ทั่วไป
	19.30-20.00		GOLDEN HOLDY	สากล (เก่า)	วิบูลย์ สุวิมลวัลย์	ทั่วไป
	20.30-21.00					

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ปตอ.	18.15-19.00	104.5	อัลบั้มไนต์	ไทยสากล	เรืองยศ	วัยรุ่น
	19.30-20.00		ลูกโป่งเพลงไทย	ไทยสากล	ปรีศณี ทัศนาศ	วัยรุ่น
	20.30-21.00		ลูกโป่งเพลงไทย	ไทยสากล	ปรีศณี ทัศนาศ	วัยรุ่น
ศ.ทร.	18.15-19.00	106.0	เพลงฝั่งจิต	ไทยสากล	สุนทร พรฤดี	ทั่วไป
	19.30-20.00		ข่าวราชนาวี	สาระ	ศ.ทร.	ทั่วไป
	20.30-21.00		ข่าวกีฬาทหารเรือ	สาระ	ศ.ทร.	ทั่วไป
1 ปณ.	18.15-19.00	106.5	วิทยากรคนตรีแจ๊ส	บรรเลง (สากล)	แมนรัตน์ ศรีกรรณนนท์	ผู้ใหญ่
	19.30-20.00		JACKY RHAPSODY	สากล	ชูชัย เกศศิระ	ทั่วไป
	20.30-21.00		SUNDAY GAB	สากล	พิศาล รหัสทวางกูร	วัยรุ่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.12

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบ เอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร

ช่วงเวลา 21.00 น.- ปิดสถานี ปี พ.ศ. 2530

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
ยานเกราะ	21.00-23.00	89.0	เพลงเพลงกับดาว	ไทยสากล	ดาว ศิริสัมพันธ์	ทั่วไป
	23.00-24.00		เพลงรักทางอากาศ	ไทยสากล	ขงยุทธ ปฐพีศิลป์	วัยรุ่น
	24.00-02.00		89 พายัพ	ไทยสากล	นรินทร์ ประคองสังข์	ผู้ใหญ่
ว.พ.ท.	21.00-22.00	90.5	ก่อนนิทรากับกานต์	สากล (เก่า)	กุลชาติ เทพหัสดินฯ	ผู้ใหญ่
	22.00-23.00		เพื่อนนิทรา	บรรเลง (สากล)	กุลชาติ เทพหัสดินฯ	ผู้ใหญ่
	23.00-24.00		เพลงคิดถึงคุณ	ไทยสากล	สุนทร สุจริตจันทร์	วัยรุ่น
	24.00-02.00		เพื่อนรัตติกาล	ไทยสากล (เก่า)	กุลชาติ เทพหัสดินฯ	ผู้ใหญ่
ศว.พ.	21.00-22.00	91.0	FRESH & FUND	สากล	จันทร์ ชัยนาม	ทั่วไป
	22.00-24.00		สบาย สบาย	ไทยสากล	พูนศักดิ์ (แหลม)	วัยรุ่น
ยานเกราะ	21.00-23.00	91.5	ทางสถานีเปิด	ไทยสากล (เก่า)		ทั่วไป
	23.00-24.00		เพลงฮิตจากแผ่น	ไทยสากล	ทองชัย/นรินทร์ รสนา	ทั่วไป
ศ.ท.ร.	21.00-24.00	93.0	เพลงไทยคุณงาม	ไทยสากล	ศิริชัย เดิศวิรัชชัย	ทั่วไป
	24.00-02.00		เพลงไทยยอดนิยม	ไทยสากล	วิฑูรย์ วัลบุญ	ทั่วไป
ทท.บ.	21.00-23.00	94.0	NITE SPOT SHOW	สากล	เดือนเพ็ญ สีหรัตน์	วัยรุ่น
	23.00-02.00		NITE SPOT SHOW	สากล	มธุรส	วัยรุ่น
จศ.	21.00-22.00	94.5	สามทุ่มบันเทิง	ไทยสากล	อุหาพิช มณีวงศ์	ทั่วไป
	22.00-23.00		เพลงเพื่อคุณที่รัก	ไทยสากล	วราณี วิชัยพรหม	ทั่วไป
	23.00-24.00		อดีตล้าลึก	ไทยสากล	นคร ถนอมทรัพย์	ผู้ใหญ่
	24.00-02.00		เริงราตรี	ไทยสากล	เกรียงศักดิ์ ประคองวงศ์	ผู้ใหญ่
ทท.ท.	21.00-22.00	95.0	BEAUTIFUL MUSIC	สากล	รัชชพร	ผู้ใหญ่
	22.00-23.00		BEAUTIFUL MUSIC	สากล	จิราพรรณ ถิ่นไทย	ผู้ใหญ่
	23.00-24.00		BEAUTIFUL MUSIC	สากล	รัชชพร	ผู้ใหญ่
รค.	21.00-21.30	96.0	สายใจ	ไทยสากล	สุวรรณมา นิตธรรม	วัยรุ่น
	21.30-22.30		เพลงไทย	ไทยเดิม	รณรงค์	ผู้ใหญ่
	22.30-23.30		เพลงเพลินอารมณ์	สากล (บรรเลง)	ธานี	ผู้ใหญ่
	23.30-24.30		HAPPY MUSIC	สากล	อรอนงค์	ทั่วไป
	24.30-01.00		เพลงรักเที่ยงคืน	ไทยสากล	อดุลเดช	ทั่วไป

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
อ.ส.ม.ท.	21.00-22.00	96.5	MUSIC POWER	ไทยสากล/ลูกทุ่ง	แมน	ทั่วไป
	22.00-24.00		ฝันไปกับเพลง	ไทยสากล	แมน	ทั่วไป
	24.00-02.00		จัดรีตเพลงรัก	ไทยสากล	คัมภีร์สนทนาการรวม	ทั่วไป
	02.00-05.00.		เพลินเพลงปารีชาติ	ไทยสากล/ลูกทุ่ง	เทวัญ ขวัญประการ	ทั่วไป
อ.ส.ม.ท.	21.00-22.30	97.5	แว่วหวาน	ไทยสากล	เสาวลักษณ์	วัยรุ่น
	22.30-24.00		ไนต์พรีวลิปเพลง	ไทยสากล	อมร/ปฤษฎาง	วัยรุ่น
	24.00-03.00		ฉันทมากับเพลง	ไทยสากล	มัจฉา	วัยรุ่น
พท. 1	20.45-22.00	98.0	สนทนาปัญหาบ้านเมือง	สาระ	ททบ.5	ทั่วไป
	22.00-23.00		ตะตุคร่องเสียง	ไทยสากล		วัยรุ่น
	22.00-02.00		เพลงสัมพันธ์	ไทยสากล	อู๊ด	วัยรุ่น
ป.ณ.	21.00-22.00	98.5	ฝันไปกับเพลง	ไทยสากล	วดีวรรณ	วัยรุ่น
	22.00-23.00		สบายใจ ฉันทมากับเพลง	สากล	พิพัฒน์	ทั่วไป
	23.00-24.00		สบายใจ ฉันทมากับเพลง	ไทยลูกทุ่ง	พิพัฒน์	ทั่วไป
	24.00-01.00		สบายใจ ฉันทมากับเพลง	ไทยเก่าๆ	พิพัฒน์	ทั่วไป
ททท.	21.00-24.00	99.0	RADIO ACIVE	สากล	นิรันดร์ สฤตเมฆา	วัยรุ่น
จศ.	21.00-22.00	100.0	โทมัส แควร์	สากล	วิบูลย์ สุวิมลวรรณ	ทั่วไป
	22.00-24.00		โทมัส แควร์	สากล	ธงชาติ	ทั่วไป
	24.00-02.00		เพลินเพลงกับถาวร	ไทยสากล	ถาวร ศิริสัมพันธ์	ทั่วไป
ททท.	21.00-24.00	100.5	โลกสวยด้วยเพลง	ไทยสากล	วิโรจน์ ควันธรรม	ผู้ใหญ่
	24.00-02.00		โลกสวยด้วยเพลง	ไทยสากล	โกนุก	วัยรุ่น
บก.สูงสุด	21.00-24.00	1-0-1	ผิวปากตามเพลง	สากล	สายทิพย์ ประกายานนท์	วัยรุ่น
	24.00-02.00		RADIO THEQUE	สากล	อุทธนา/ฉัฐพร	วัยรุ่น
ขสทบ.	21.00-22.00	102.0	ข่าวกีฬา	สาระ	ข.ส.ท.บ.	ทั่วไป
	22.00-23.00		แว่วเพลงรัก	ไทยสากล/กลอง	สมบัติ กิ่งกาญจนวงศ์	ทั่วไป
	23.00-24.00		กรี๊ดกรี๊ดตามแผ่น	ไทยสากล	ทีมงานหมึกสีม่วง	วัยรุ่น
ทอ. 2	24.00-05.00	102.5	เพลงฮิตจากแผ่น	ไทยสากล	ชวลิตร ถนอมเล็ก	วัยรุ่น
	21.00-22.00		คืนนี้ที่รัก	ไทยสากล	ชนิษฐา นิมิตาภิก	วัยรุ่น
	22.00-23.00		เพลงคิดถึงคุณ	ไทยสากล	สุนทร สุจริตฉันท์	วัยรุ่น
	23.00-24.00		เพลงคิดถึงคุณ	ไทยสากล	สุนทร สุจริตฉันท์	วัยรุ่น
	24.00-01.30		เพลงรักเที่ยงคืน	ไทยสากล	สนธยา รัชช	ทั่วไป

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

สถานี	เวลา	ความถี่	รายการ	รูปแบบที่เสนอ	ผู้จัด	กลุ่มเป้าหมาย
จศ.	21.00-22.00	103.0	ลูกทุ่งมัลติเพล็กซ์	ไทยลูกทุ่ง	ไพบุตย์ สุภาวารี	ทั่วไป
	22.00-23.00		ลูกทุ่งมัลติเพล็กซ์	ไทยลูกทุ่ง	ไพบุตย์ สุภาวารี	ทั่วไป
	23.00-24.00		เพลงสรรเสริญ	ไทยสากล	สวัสดิ์ ศิริมงคล	ทั่วไป
	24.00-02.00		เพื่อนใจ	ไทยสากล	นงเยาว์	ทั่วไป
ปตอ.	21.00-23.00	104.5	ดนตรีตีฆ้อง	ไทยสากล	จิราภรณ์ จำปาศิติ	วัยรุ่น
	23.00-24.00		เสียงเพลงและดนตรี	ไทยสากล	กมลศักดิ์ อัมพันอุทร	ทั่วไป
	24.00-02.00		ลูกโป่งเพลงไทย	ไทยสากล	ฉัตรกฤษ ศิลาประวีร์	วัยรุ่น
ศ.ทร.	21.00-22.00	106.0	เพลิน	ไทยสากล	จิระ เจริญสิทธิ	ทั่วไป
	22.00-23.00		เพลิน	ไทยสากล	จิระ เจริญสิทธิ	ทั่วไป
	23.00-24.00		ลูกทุ่งระนังใจ	ไทยลูกทุ่ง	รวินุช ศรีปราชญ์	ทั่วไป
	24.00-02.00		ลูกทุ่งระนังใจ	ไทยลูกทุ่ง	อนุชา วิเศษวรา	ทั่วไป
1 ปณ.	21.00-22.00	106.5	รถไฟคนตรี	ไทยสากล	ระย้า	วัยรุ่น
	22.00-24.00					

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ช่วงหลังการเปิดประมูลแข่งขัน

อุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร ในช่วงทศวรรษ 2530 มาถึงจุดเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดเมื่อมีการปรับนโยบายมาสู่การหารายได้ของกรมประชาสัมพันธ์ โดยในสมัยรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายมีชัย วีระไวทยะ ซึ่งกำกับดูแลกรมประชาสัมพันธ์ได้เปิดให้เอกชนประมูลคลื่นเอฟ.เอ็ม.ของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 สถานี เมื่อปลายปี พ.ศ. 2534 หลังจากนั้นองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยก็ทำการเปิดประมูลสถานีวิทยุ อ.ส.ม.ท. ระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขต กทม. จำนวน 4 สถานี บ้างเมื่อต้นปี พ.ศ. 2536 ปราบฏุกการณ์พลิกผันที่เป็นการเปิดเสรีทางธุรกิจครั้งนี้ ทำให้ต้นทุนที่ทำการเปิดประมูลมีรายได้เพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมหาศาล ขณะเดียวกันฝ่ายเอกชนผู้ประกอบการก็ยิ่งแข่งขันกันสูงมากขึ้น ทั้งจำนวนเงินที่นำเสนอในการประมูลรวมทั้งการพัฒนารูปแบบและเนื้อหาของรายการ ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนในอุตสาหกรรมสูงเป็นหลักพันล้านบาท เนื้อหาการวิเคราะห์ในตอนนี้จะพิจารณา นโยบายให้เช่าเวลาแก่เอกชนผู้ประกอบการ รวมทั้งคำตอบแทนในสถานีวิทยุสังกัดต่างๆ (กรมประชาสัมพันธ์, อ.ส.ม.ท., กระทรวงกลาโหม) ช่วงครึ่งหลังทศวรรษ 2530

4.2.1 กรมประชาสัมพันธ์

ในช่วงปลายปี พ.ศ. 2534 กรมประชาสัมพันธ์ได้มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการให้เช่าเวลา โดยเปลี่ยนจากการให้ยื่นคำขอเช่าเวลาเป็นการประกวดราคาคัดเลือกผู้เช่าเวลาจัดรายการโฆษณาสินค้าและบริการธุรกิจ โดยได้มีการดำเนินการประกวดราคาเพื่อเช่าเวลาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5 สถานี ประกอบด้วยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ความถี่ F.M.88.0, F.M.93.5, F.M.95.5, F.M.97.0, และ F.M.105.0 MHz โดยทั้ง 5 สถานีเปิดช่วงเวลาให้ประมูลเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เวลา 05.00-07.00 น. และ 08.00 – 12.30 น. ช่วงที่ 2 เวลา 13.00-19.00 น. ช่วงที่ 3 เวลา 19.30-20.00 น. และ 20.30-02.00 น.

กรมประชาสัมพันธ์ได้ประกาศแจ้งความประกวดราคาคัดเลือกผู้เช่าเวลาจัดรายการโฆษณาสินค้า บริการธุรกิจทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2534 และได้มีการเปิดซองประกวดราคาเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2534 ต่อมาได้มีการสรุปผลการประกวดราคา และในวันที่ 24 ธันวาคม 2534 ได้ลงนามในสัญญาฉบับแรกที่ได้รับการคัดเลือกให้เช่าเวลาในระยะ 2 ปี ทั้ง 5 บริษัท (ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.13) หลังจากนั้นก็มีพิจารณาต่อสัญญาในปี พ.ศ. 2537, 2539 และ 2540 โดยมีระยะเวลาสัญญา 2 ปี, 1 ปี, และ 6 ปี ตามลำดับ (ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.14, 4.15, 4.16) ระยะเวลาในการให้สัญญาจะไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับนโยบายของกรมประชาสัมพันธ์ในแต่ละครั้งที่มีการต่อสัญญา

ตารางที่ 4.13

แสดงค่าเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร
สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ. 2535, 2536

ความถี่ (MHz)	บริษัทผู้เช่าเวลา	ช่วงเวลาที่เช่า	ระยะเวลาสัญญา	ค่าเช่าเวลา พ.ศ. 2535 (ล้านบาท)	ค่าเช่าเวลา พ.ศ. 2536 (ล้านบาท)
88.0	มาสเตอร์แพลน	05:00 - 12:30 น.	1 ม.ค. 35-31 ธ.ค. 36	14	16.1
	เรดิแอด	13:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 35-31 ธ.ค. 36	23.04	25.3
93.5	แกรมมีเอนเตอร์เทนเมนท์	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 35-31 ธ.ค. 36	27.4	30.3
95.5	ยูแอนดีไอคอร์ปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 35-31 ธ.ค. 36	24	26.4
97.0	สตูดิโอ 107	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 35-31 ธ.ค. 36	42.3	42.3
105.0	ยูแอนดีไอคอร์ปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 35-31 ธ.ค. 36	31.2	34.3
รวม				162	174.7

ที่มา : จากการรวบรวมของผู้วิจัย

ตารางที่ 4.14

แสดงค่าเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร
สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ. 2537, 2538

ความถี่ (MHz)	บริษัทผู้เช่าเวลา	ช่วงเวลาที่เช่า	ระยะเวลาสัญญา	ค่าเช่าเวลา พ.ศ. 2537 (ล้านบาท)	ค่าเช่าเวลา พ.ศ. 2538 (ล้านบาท)
88.0	มาสเตอร์แพลน	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 37-31 ธ.ค. 38	41.5	41.5
93.5	แกรมมีเอนเตอร์เทนเมนท์	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 37-31 ธ.ค. 38	30.3	31.8
95.5	ยูแอนดีไอคอร์ปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 37-31 ธ.ค. 38	26.4	27.7
97.0	สตูดิโอ 107	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 37-31 ธ.ค. 38	42.3	42.3
105.0	ยูแอนดีไอคอร์ปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 37-31 ธ.ค. 38	34.3	36
รวม				174.8	179.3

ที่มา : จากการรวบรวมของผู้วิจัย

ตารางที่ 4.15

แสดงค่าเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร
สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ. 2539

ความถี่ (MHz)	บริษัทผู้เช่าเวลา	ช่วงเวลาที่เช่า	ระยะเวลาสัญญา	ค่าเช่าเวลา ปี พ.ศ. 2539 (ล้านบาท)
88.0	มาสเตอร์แพทน	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 39-31 ธ.ค. 39	41.5
93.5	แกรมมี่เอนเตอร์เทนเมนท์	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 39-31 ธ.ค. 39	35
95.5	ยูเอเนคไอคอปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 39-31 ธ.ค. 39	30.5
97.0	สตูดิโอ 107	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 39-31 ธ.ค. 39	42.3
105.0	ยูเอเนคไอคอปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 39-31 ธ.ค. 39	39.6
รวม				188.9

ที่มา : จากการรวบรวมของผู้วิจัย

ตารางที่ 4.16

แสดงค่าเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร
สังกัดกรมประชาสัมพันธ์ ปี พ.ศ. 2540

ความถี่ (MHz)	บริษัทผู้เช่าเวลา	ช่วงเวลาที่เช่า	ระยะเวลาสัญญา	ค่าเช่าเวลา ปี พ.ศ. 2540 (ล้านบาท)
88.0	มาสเตอร์แพทน	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 40-31 ธ.ค.45	45.6
93.5	แกรมมี่เอนเตอร์เทนเมนท์	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 40-31 ธ.ค.45	38.4
95.5	ยูเอเนคไอคอปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 40-31 ธ.ค.45	33.5
97.0	ทรินิตี้เรดิโอ	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 40-31 ธ.ค.45	45.6
105.0	ยูเอเนคไอคอปอเรชั่น	05:00 - 02:00 น.	1 ม.ค. 40-31 ธ.ค.45	41.6
รวม				204.7

ที่มา : จากการรวบรวมของผู้วิจัย

บริษัท ยูแอนดีโอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ในเครือ บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) ได้รับสัมปทาน 2 คลื่น คือ 95.5 (ใช้ชื่อว่า GOLD FMX) และ 105.5 (ใช้ชื่อว่า SMOOTH FM) โดยเป็นการทำสัญญาระหว่างกรมประชาสัมพันธ์กับบริษัท ยูแอนดีโอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ตกงเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ระบบเอฟ.เอ็ม. ความถี่ 95.5 MHz ช่วงเวลาออกอากาศ 05.00-07.00 น., 08.00-12.30 น., 13.00-19.00 น., 19.30-20.00 น., และ 20.30-02.00 น.

อัตราค่าเช่าเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2540-31 ธันวาคม 2545 เป็นเงิน 2,795,100 บาท ต่อ 1 เดือน นอกจากนี้ มีหนังสือค้ำประกันธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน) เป็นเงิน 1,000,000 บาท เพื่อเป็นหลักประกันในการจัดซื้ออุปกรณ์ห้องส่งกระจายเสียงหรือเครื่องส่งกระจายเสียงที่ได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรจากกรมประชาสัมพันธ์ และผู้เช่าเวลายินยอมมอบเงินสวัสดิการให้กรมประชาสัมพันธ์ เป็นรายเดือน เดือนละ 2 หมื่นบาท ตลอดอายุสัญญาเช่านี้

สัญญาเช่าฉบับดังกล่าวนี้ มีผลบังคับใช้เช่นเดียวกับ เอฟ.เอ็ม. 105.0 MHz ซึ่งเป็นการทำสัญญาระหว่างกรมประชาสัมพันธ์กับบริษัท ยูแอนดีโอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด ตกงเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ระบบเอฟ.เอ็ม. ความถี่ 105.0 MHz ช่วงเวลาออกอากาศ 05.00-07.00 น., 08.00-12.30 น., 13.00-19.00 น., 19.30-20.00 น., และ 20.30-02.00 น. ทุกวัน โดยมีอัตราค่าเช่าเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2540-31 ธันวาคม 2545 เป็นเงิน 3,468,465 บาท ต่อ 1 เดือน

สำหรับคลื่น เอฟ.เอ็ม. 97.0 MHz นั้น เป็นการทำสัญญาระหว่างกรมประชาสัมพันธ์ กับ บริษัท ครินิติ์ เเรดิโอ จำกัด (ในเครือ บริษัท เอวี แอคส์ จำกัด ของ นางวิมา เจริญญาติ) ตกงเช่าเวลาของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ระบบ เอฟ.เอ็ม. ความถี่ 97.0 MHz ช่วงเวลาออกอากาศ 05.00-07.00 น., 08.00-12.30 น., 13.00-19.00 น., 19.30-20.00 น., และ 20.30-02.00 น.

อัตราค่าเช่าเวลาตั้งแต่ 1 มกราคม 2540-31 ธันวาคม 2545 เป็นเงิน 3,800,000 บาท ต่อ 1 เดือน ค่าผลิตข่าว 90,000 บาท ต่อ 1 เดือน และผู้เช่าได้นำแคชเชียร์เช็คของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 ล้านบาท เพื่อเป็นหลักประกันการปรับปรุงประสิทธิภาพการส่งกระจายเสียงตามรายละเอียดที่กรมประชาสัมพันธ์กำหนด นอกจากนี้ ผู้เช่าเวลายินยอมมอบเงินสวัสดิการให้แก่กรมประชาสัมพันธ์เป็นรายเดือน เดือนละ 1 หมื่นบาท ตลอดอายุสัญญาเช่าฉบับนี้

เป็นที่น่าสังเกตว่า บริษัทเอกชนผู้ได้รับการต่อสัญญาเช่าเวลาเมื่อสัญญาฉบับปี 2539 สิ้นสุดลงเป็นรายเดิมทั้งหมด ยกเว้นบริษัท สตูดิโอ 107 ของนางจันทร์ลา ชัยนาม ไม่ได้รับการต่อสัญญา แต่เอกชนผู้ได้เช่าเวลารายใหม่คือ บริษัท ครินิติ์ เเรดิโอ ในนาม บริษัท เอ วี แอคส์ ของนางวิมา เจริญญาติ ซึ่งมีสามีเป็นเพื่อนสนิทของ ชัน พูนสมบัติ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (ผู้จัดการรายเดือน, กุมภาพันธ์ 2540) เหตุการณ์ครั้งนี้ ทำให้นางจันทร์ลา ชัยนาม ทำหนังสือร้องเรียนไปถึงสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือ ป.ป.ป. และหนังสือร้องขอความเป็นธรรมไปถึงพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ

นายกรัฐมนตรี ที่ไม่ได้ต่อสัญญาคลื่น เอฟ.เอ็ม. 97.0 MHz ของกรมประชาสัมพันธ์เพราะเชื่อว่าการประมูลครั้งนี้ไม่มีความโปร่งใส โดยตนเช่าคลื่นนี้อยู่และทำรายการมาตลอด 5 ปี และเป็นผู้ที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุดในหมู่ผู้เช่าคลื่นกรมประชาสัมพันธ์ คือเดือนละ 3.5 ล้านบาทเศษ และไม่เคยทำผิดสัญญา อย่างไรก็ตาม บริษัท ครีนิดี เตรีโอ ก็ยังคงเป็นผู้ได้รับสัมปทานต่อไป

4.2.2 องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย

ในเดือน มกราคม พ.ศ. 2536 อ.ส.ม.ท. ประกาศเปิดให้เอกชนประมูลคลื่นวิทยุระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานครในสังกัด รวม 4 คลื่น คือ F.M.96.5, F.M.97.5, F.M.99.0 และ F.M.107.0 โดยคง F.M.100.5 ไว้ให้เป็นสถานีข่าวของสำนักงานข่าวไทย ซึ่งดำเนินการโดย อ.ส.ม.ท. เอง ส่วน F.M.95.0 ไม่ได้เปิดให้มีการประมูล

การดำเนินการเปิดประมูลครั้งนี้ มีคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกการประมูล 2 ชุด คือคณะทำงานขององค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย มีนายสมจิต นพคุณ รองผู้อำนวยการ อ.ส.ม.ท. และนายวินิจ บุญวิวัฒน์ เป็นประธาน และมีเจ้าหน้าที่ระดับสูงของ อ.ส.ม.ท. อีกกลุ่มหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีชุดคณะกรรมการบริหาร อ.ส.ม.ท. มี ดร.สมศักดิ์ ชูโค เป็นประธาน ประกอบด้วยกรรมการอีก 4 ท่าน คือ รศ.อรทัย ศรีสันติสุข คณบดีคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นายสงคราม กระจำเนตร, นายสมควร กวียะ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

คณะกรรมการชุดดังกล่าว กำหนดให้เอกชนผู้สนใจเข้าประมูลเวลาขึ้นซองในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2536 โดยให้ยื่น 2 ซอง ซองแรกเป็นข้อมูลรายละเอียดของผู้ยื่นรายการ เช่น ข้อมูลของผู้เสนอรายการ ข้อเสนอด้านการจัดรายการ คุณภาพรายการ พร้อมเทปบันทึกเสียงรายการตัวอย่างที่มีความยาวไม่น้อยกว่า 30 นาทีและต้องแนบบทวิทยุไปด้วย ส่วนซองที่สองเป็นข้อเสนอด้านราคา ผู้เสนอราคาต้องวางหลักประกันการขึ้นซองประกวดราคาเป็นหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ทั้งนี้ คณะกรรมการจะพิจารณาคัดเลือกด้านจัดรายการคุณภาพรายการ และข้อเสนออื่นๆ ในซองที่หนึ่งก่อน เมื่ออยู่ในเกณฑ์ได้รับคัดเลือกแล้ว คณะกรรมการจึงจะเปิดซองด้านราคา

ในการนี้ อ.ส.ม.ท. ยังกำหนดให้แต่ละสถานีมีรูปแบบรายการบังคับที่แตกต่างกัน คือ

F.M. 96.5 MHz ให้เป็นเพลงไทยสากล เพลงไทยอมตะ เพลงลูกทุ่ง กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ฟังทั่วไป เพื่อพัฒนาระดับคุณภาพชีวิต อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ศาสนา ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

F.M. 97.5 MHz ให้เป็นเพลงสากล กลุ่มเป้าหมาย คือ แม่บ้าน

F.M. 99.0 MHz ให้เป็นเพลงสากลประเภทต่างๆ ในระหว่าง 05.00-22.00 น.และเป็นเพลงสากลหรือไทยสากลในเวลา 22.00-05.00 น. กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษา ประชาชนทั่วไป

F.M. 107.0 MHz ให้ส่งกระจายเสียงเป็นภาษาอังกฤษ และมีการถ่ายทอดเสียงภาษาอังกฤษจากข่าวและภาพยนตร์ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 ในบางช่วงเวลา

ทั้ง 4 สถานี เปิดช่วงเวลาที่ให้ประมูลเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 เวลา 05.00-07.00 น. และ 08.00-12.30 น. ช่วงที่ 2 เวลา 13.00-19.00 น. ช่วงที่ 3 เวลา 19.30-20.00 น. และ 20.30-02.00 น. ช่วงที่ 4 เวลา 02.00-05.00 น.

สำหรับเงื่อนไขการให้เช่าเวลา ผู้ได้รับการคัดเลือกจะมีสิทธิใช้เวลาในการจัดรายการและโฆษณาสินค้าหรือบริการ รวมแล้วไม่เกิน 50 นาทีต่อหนึ่งชั่วโมงที่ออกอากาศ ทั้งนี้เวลาโฆษณาดังกล่าวจะต้องไม่เกิน 10 นาที และการโฆษณาต้องเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการและ อ.ศ.ม.ท. เวลาในการถ่ายทอดข่าวหรือรายการอื่นๆ ของทางราชการ ให้เป็นไปตามระเบียบ คำสั่งของราชการและ อ.ศ.ม.ท. ผู้ได้รับการคัดเลือกจะต้องดำเนินการจัดรายการและโฆษณาด้วยตนเอง จะจำหน่ายจ่ายโอนสิทธิให้แก่บุคคลอื่นไม่ว่าโดยวิธีการใดๆ มิได้ เว้นแต่จะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจาก อ.ศ.ม.ท.

ระยะเวลาที่จะให้เช่ามีกำหนด 11 เดือน นับแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2536 ถึง 31 ธันวาคม 2536 เมื่อสิ้นสุดกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว และผู้เช่าเวลาประสงค์ที่จะต่อสัญญา หาก อ.ศ.ม.ท. ยังมีนโยบายที่ให้เช่าเวลา และเมื่อผู้เช่าเวลาได้ปฏิบัติตามสัญญาและระเบียบของ อ.ศ.ม.ท. โดยสม่ำเสมอ ไม่ปรากฏความเสียหายด้านรายการและการเงินแล้ว หรือผู้เช่าเวลาได้มอบเครื่องมืออุปกรณ์สื่อสาร และทรัพย์สินที่เป็นประโยชน์ให้แก่ อ.ศ.ม.ท. อาทิ แผงควบคุมเสียง เครื่องเล่นซีดี ฯลฯ ก็จะมีการต่ออายุสัญญาให้อีก 1 ปี เมื่อผู้เช่าเวลาขอรับเงื่อนไขต่างๆที่ อ.ศ.ม.ท. กำหนดขึ้นใหม่ด้วย

และในที่สุด เมื่อวันที่ 21 มกราคม 2536 คณะกรรมการก็ประกาศผลรายชื่อ บริษัทเอกชน ผู้ผ่านการพิจารณาคัดเลือกการประมูลในครั้งนี้ พิจารณารายละเอียดตามตารางที่ 4.17 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.17

แสดงรายละเอียดการประมูลเช่าเวลา สถานีวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร
สังกัด อ.ศ.ม.ท. ปี พ.ศ. 2536

คลื่น	รายการ	ค่าเช่ารายชั่วโมง (บาท/เดือน)	รวมค่าเช่าเวลา (11 เดือน)	บริษัทที่ขึ้น ของประมูล	บริษัทที่ผ่านการ คัดเลือกคุณภาพ	ผู้ชนะการประมูล	เสนอค่าเช่าเวลา (บาท/เดือน)	รวมเวลาเช่า เช่า 11 เดือน
96.5 MHz	ช่วงที่ 1 05.00-07.00 น. 08.00-12.30 น.	747,500	8,222,500	ฟ้าติ่มบรอดคาสติ้ง, ไนท์สโปก,อนอส เนชั่น	ฟ้าติ่ม,ไนท์สโปก	ฟ้าติ่ม	900,250	9,902,750
	ช่วงที่ 2 13.00-19.00 น.	661,250	7,273,750	ฟ้าติ่มบรอดคาสติ้ง, ไนท์สโปก,เนชั่น เอ็น.ซีอาร์	ฟ้าติ่ม,เนชั่น	ฟ้าติ่ม	820,500	9,025,500
	ช่วงที่ 3 19.30-20.00 น. 20.30-02.00 น.	621,000	6,831,000	สตาร์โบรท,ฟ้าติ่ม บรอดคาสติ้ง, เนชั่น	ฟ้าติ่ม,เนชั่น	ฟ้าติ่ม	810,000	8,910,000
	ช่วงที่ 4 02.00-05.00 น.	195,500	2,145,000	ฟ้าติ่มบรอดคาสติ้ง, เนชั่น	เนชั่น	เนชั่น	200,000	2,200,000
97.5 MHz	ช่วงที่ 1 05.00-07.00 น. 08.00-12.30 น.	747,500	8,222,500	ฟ้าติ่มเคเบิลทีวี, บุหรั่งชาวด์ TOTAL ACCESS, เอ.เอส.วี. เนชั่น	โทเทิลแอนด์แซ็คกี้, เอ.เอส.วี.	โทเทิลแอนด์แซ็คกี้	1,270,050	13,970,550
	ช่วงที่ 2 13.00-19.00 น.	661,250	7,273,250	ฟ้าติ่มเคเบิลทีวี, บุหรั่งชาวด์, เนชั่น TOTAL ACCESS, จตุรมิตร	บุหรั่งชาวด์, โทเทิลแอนด์แซ็คกี้	โทเทิลแอนด์แซ็คกี้	1,124,125	12,365,375
	ช่วงที่ 3 19.30-20.00 น. 20.30-02.00 น.	621,000	6,831,000	ฟ้าติ่มเคเบิลทีวี, บุหรั่งชาวด์, เนชั่น	บุหรั่งชาวด์, เนชั่น	บุหรั่งชาวด์	950,000	10,450,000
	ช่วงที่ 4 02.00-05.00 น.	195,500	2,145,000	ฟ้าติ่มเคเบิลทีวี, บุหรั่งชาวด์, เนชั่น	บุหรั่งชาวด์, เนชั่น	บุหรั่งชาวด์	210,000	2,310,000
99.0 MHz	ช่วงที่ 1 05.00-07.00 น. 08.00-12.30 น.	715,000	7,865,000	ทริกลีออน, บานชื่น, เมจิกโปรดักชั่น, ฟ้าติ่มบรอดคาสติ้ง, แอร์เพลย์, เนชั่น TOTAL ACCESS, มีเดียพลัส, คอกเบี๋ย	บานชื่น, ฟ้าติ่ม	บานชื่น	812,500	8,937,500
	ช่วงที่ 2 13.00-19.00 น.	632,500	6,957,500	ทริกลีออน, บานชื่น, มีวีสิตเนทเวอร์ค, เมจิกโปรดักชั่น, ฟ้าติ่มบรอดคาสติ้ง, TOTAL ACCESS, มีเดียพลัส, คอกเบี๋ย	มีวีสิตเนทเวอร์ค,ฟ้าติ่ม	มีวีสิตเนทเวอร์ค	1,445,609	15,901,699
	ช่วงที่ 3 19.30-20.00 น. 20.30-02.00 น.	594,000	6,534,000	เมจิกโปรดักชั่น, ฟ้าติ่มบรอดคาสติ้ง, มีเดียพลัส, เนชั่น คอกเบี๋ย	เมจิกโปรดักชั่น, ฟ้าติ่ม เนชั่น	เมจิกโปรดักชั่น	650,000	7,150,000

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

คลื่น	รายการ	ค่าเช่าเวลาขั้นต่ำ (บาท/เดือน)	รวมค่าเช่าเวลา (11 เดือน)	บริษัทที่ยื่น ขอประมูล	บริษัทที่ผ่านการ คัดเลือกคุณภาพ	ผู้ชนะการประมูล	เสนอค่าเช่าเวลา (บาท/เดือน)	รวมเวลาเช่า ค่า 11 เดือน
107.0 MHz	ช่วงที่ 4 13.00-19.00 น.	187,000	2,057,000	มีเดียพัส,เนชั่น, คอกบือ	เนชั่น	เนชั่น	200,000	2,200,000
	ช่วงที่ 1 05.00-07.00 น.	1,486,750	16,354,250	ไอ.ที. เนชั่น	ไอ.ที.	ไอ.ที.	1,830,000	20,130,000
				รวม				123,453,374

ที่มา : ผู้จัดการรายวัน, 22 มกราคม 2536, หน้า 6

แม้การประมูลครั้งนี้ จะมีการกำหนดกฎเกณฑ์ หลักในการพิจารณาผู้เช่าเวลาอย่างเป็นระเบียบ ชัดเจน แต่ก็ปรากฏการณ์ที่แสดงถึงความไม่โปร่งใสในการประมูล อาทิคลื่น F.M.99.0 บริษัท ฟาดิมา ผ่านการคัดเลือกทั้งของคุณภาพและราคาถึง 3 ช่วงเวลาคือ 1-3 แต่ไม่ได้รับการคัดเลือกให้ชนะแม้แต่ช่วงเดียว โดยเฉพาะช่วงที่หนึ่ง บริษัท ฟาดิมา พ่ายแพ้ต่อ บริษัท บานชื่น ทั้งที่ผ่านการคัดเลือกคุณภาพมาทั้งคู่ และบริษัท ฟาดิมาก็เสนอราคาสูงกว่า ส่วนบริษัทบานชื่นนั้นเสนอราคาค่าต่ำกว่า แต่ได้รับการตัดสินใจให้ชนะการประมูลไป โดยที่ อ.ส.ม.ท. ได้มีการเจรจาขอให้บริษัทบานชื่น ปรับราคาให้ขึ้นมาใกล้เคียงกับของ บริษัท ฟาดิมา ซึ่งผิดปกติไปจากเงื่อนไขที่ไม่มีการระบุว่าจะมีการต่อรองราคากันได้ นอกจากนี้ ยังมีกระแสข่าวที่แพร่ในวงการวิทยุด้วยว่า ในช่วงหนึ่งสัปดาห์ก่อนการประกาศผลการประมูลมีการวิ่งเต้นจากผู้ร่วมประมูลอย่างคึกคัก และมีการเปลี่ยนแปลงผลการตัดสินใจหลายครั้ง เนื่องมาจากมีการรวมการหลายชุด และมีมาตรฐานการคัดเลือกคุณภาพที่แตกต่างกัน (ผู้จัดการรายวัน, 23 มกราคม 2536)

อย่างไรก็ตาม ผลตอบแทนที่ได้ อ.ส.ม.ท. ได้รับค่าเช่าเวลาใน 11 เดือนแรกของการเช่านั้น เป็นเงินทั้งสิ้นถึง 123,453,374.- บาท สูงจากราคาเช่าขั้นต่ำที่ตั้งไว้ (คือ 16,354,250.- บาท) ถึง 107,099,124.- บาท

หลังจากการเปิดประมูลเวลาครั้งแรกในปี พ.ศ. 2536 ดังกล่าว อ.ส.ม.ท. ก็ดำเนินการทั้งต่อสัญญา กับเอกชนคู่สัญญารายเดิม และมีการพิจารณาเอกชนรายใหม่ให้เข้ามาเช่าเวลาในช่วงต่างๆที่คู่สัญญาเดิมหมดสัญญา หรือยกเลิกสัญญาไป โดยมีการปรับราคาค่าเช่าเวลาในแต่ละกรณี

ปัจจุบัน เอกชนผู้เช่าเวลาและอัตราค่าเช่าเวลาของสถานีวิทยุในสังกัด อ.ส.ม.ท. เป็นดังนี้

F.M.95.0 MHz	คู่สัญญา	หจก. อิมเมจ เเรดิโอ
	อายุสัญญา	1 เมษายน 2541-29 กุมภาพันธ์ 2543
	ช่วงเวลาออกอากาศ	เวลา 00.00-24.00 น.
	อัตราค่าเช่าเวลา	เดือนละ 3,211,500 บาท

	ค่าสมาชิกข่าวสำนักข่าวไทย	เดือนละ 10,000 บาท
	ออกอากาศ	50 นาทีต่อ 1 ชั่วโมง
	โฆษณา	ไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที
F.M.96.5 MHz	คู่สัญญา	บริษัท ฟาติมาบรอดคาสติ้ง อินเทอร์เน็ต ซันแนท จำกัด
	อายุสัญญา	1 เมษายน 2541-31 ธันวาคม 2543
	ช่วงเวลาออกอากาศ	เวลา 00.00-24.00 น.
	อัตราค่าเช่าเวลา	เดือนละ 3,211,500 บาท
	ค่าสมาชิกสำนักข่าวไทย	เดือนละ 10,000 บาท
	ออกอากาศ	50 นาทีต่อ 1 ชั่วโมง
	โฆษณา	ไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที
F.M.97.5 MHz	คู่สัญญา	บริษัท ไบแอดส์ จำกัด
	อายุสัญญา	1 มิถุนายน 2540-31 ธันวาคม 2541
	ช่วงเวลาออกอากาศ	เวลา 00.00-24.00 น.
	อัตราค่าเช่าเวลา	เดือนละ 2,300,000 บาท
	ค่าสมาชิกข่าวสำนักข่าวไทย	เดือนละ 10,000 บาท
	ออกอากาศ	50 นาทีต่อ 1 ชั่วโมง
	โฆษณา	ไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที
F.M.99.0 MHz	คู่สัญญา	บริษัท อิมเมจ แอนด์ คอนเน็คชั่น จำกัด
	อายุสัญญา	1 มกราคม 2539-31 ธันวาคม 2541
	ช่วงเวลาออกอากาศ	เวลา 00.00-24.00 น.
	อัตราค่าเช่าเวลา	เดือนละ 2,611,400 บาท
	ค่าสมาชิกข่าวสำนักข่าวไทย	เดือนละ 10,000 บาท
	ออกอากาศ	50 นาทีต่อ 1 ชั่วโมง
	โฆษณา	ไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที
F.M.107.0 MHz	คู่สัญญา	บริษัท เรดิโอ แอคทีฟ จำกัด
	อายุสัญญา	1 เมษายน 2541-30 เมษายน 2542
	ช่วงเวลาออกอากาศ	เวลา 07.00-20.00 น.
	อัตราค่าเช่าเวลา	เดือนละ 1,230,000 บาท
	ค่าสมาชิกข่าวสำนักข่าวไทย	เดือนละ 10,000 บาท
	ออกอากาศ	50 นาทีต่อ 1 ชั่วโมง
	โฆษณา	ไม่เกินชั่วโมงละ 10 นาที

4.2.3 กระทรวงกลาโหม

แม้ว่าสถานีในเครือกองทัพบกจะมีความพยายามที่จะปรับปรุงการให้สัมปทานแก่เอกชน โดยการประมูลในช่วงบรรยากาศใหม่ของผู้สหกรณ์คือวิทยุกระจายเสียง หลังจากกรมประชาสัมพันธ์ และ อ.ส.ม.ท. ได้ดำเนินการเป็นต้นแบบแล้วก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติจากกล่าวได้ว่าแทบจะทุกคลื่นวิทยุในสังกัด กระทรวงกลาโหมยังคงใช้นโยบายและรูปแบบการให้เช่าเวลาในลักษณะเดิม กอปรกับในช่วงครึ่งหลัง ทศวรรษนี้ ผู้สหกรณ์คือวิทยุกระจายเสียงเติบโตอย่างรวดเร็ว ระบบอุปถัมภ์ก็ถือฤทธิงยิ่งแสดงเด่นชัด ดังเช่น “บางคลื่นที่เรตตั้งสูงๆ ขายโฆษณาได้กำไรงามๆ บริษัทเขาก็ไม่ยอมให้คลื่นหลุดไปง่ายๆ จำนวนเงินที่ต้องจ่ายจริงนอกระบบก็ยิ่งสูงถึง 4 ล้านต่อคลื่น ต่อเดือนเลยทีเดียว แต่ก็คุ้มเพราะผลตอบแทนที่กลับมามหาศาล กว่ามาก” (วนิดา ทักษิณากินันท์, แหล่งเดิม)

อย่างไรก็ตาม แนวปฏิบัติของแต่ละสถานีในหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวงกลาโหมก็ยังคงมีความแตกต่างกันอีกด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารในสถานีประจำช่วงเวลานั้น ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับที่เกิดขึ้นในช่วงครึ่งแรกของทศวรรษ 2530 ยกตัวอย่างเช่น คลื่นวิทยุในสังกัดของกองบัญชาการทหารสูงสุด แม้จะมีการทำสัญญาเป็นรายปีโดยไม่มีการผูกขาด เมื่อหมดสัญญาสัมปทานแล้วบริษัทอื่นสามารถเข้ามาแข่งขันได้ แต่ในความเป็นจริงพบว่ามีเพียงบริษัทเอกชนรายเดิมๆ เท่านั้นที่ได้รับการต่อสัญญาทุกปี

สถานีวิทยุในสังกัดของกองทัพอากาศ คือ F.M.102.5 MHz นั้น มีคู่สัญญาที่ผูกขาดมานานหลายปี คือ บริษัท อินดิเพนเดนธ์ นิวส์ เน็ทเวอร์ค (ไอเอ็นเอ็น) โดยต้นสังกัดให้เหตุผลว่า เอกชนได้ปฏิบัติในกรอบที่ทางกองทัพอากาศบอกรไว้ คือไม่โจมตีรัฐบาลแต่ต้องการให้เผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน เช่นเดียวกับสถานีวิทยุในสังกัดของกองทัพเรือที่มีคู่สัญญาผูกขาดอย่างบริษัท ซีเอ สตูดิโอ โปรดักชั่น จำกัด

ในส่วนของสถานีวิทยุสังกัดกองทัพบกนั้น โดยส่วนใหญ่ก็ไม่ต่างกับต้นสังกัดอื่นๆ และยังคงมีแนวปฏิบัติเช่นเดิม กล่าวคือ คำนิ้งถึงเส้นสายที่สนิทสนม และให้ค่าตอบแทนนอกระบบสูงกว่า

รายได้ที่สถานีวิทยุในสังกัดกระทรวงกลาโหมเหล่านี้รับจากบริษัทเอกชนนั้น ได้รับยกเว้นไม่ต้องส่งเข้าคลังตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ด้วยเพราะยังคงใช้ คำสั่งคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 101 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2515 และคำสั่งหัวหน้าคณะปฏิวัติที่ 31/2515 ลงวันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2515 ซึ่งเปิดทางให้กระทรวงกลาโหมสามารถเก็บรักษาเงินรายรับของสถานีวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ เพื่อใช้จ่ายหมุนเวียนในกิจการของกองทัพบกโดยไม่ต้องส่งรายได้เข้าคลัง

อย่างไรก็ตาม ประเด็นเรื่องความไม่โปร่งใสในรายรับของสถานีวิทยุในสังกัดกระทรวงกลาโหม ก็เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์มากขึ้น เมื่อสื่อมวลชนนำเสนอข่าวกรณี F.M.103.5 MHz ในสังกัดกรมการทหารสื่อสาร มีสัญญาการให้เช่าเวลาที่เอื้ออำนวยผลประโยชน์ให้แก่เอกชน ทั้งในเรื่องของอัตราค่าเช่าเวลา 150,000 บาท ต่อเดือน สำหรับเวลาออกอากาศวันละ 24 ชั่วโมง ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่ต่ำเกินไปเมื่อเทียบกับอัตราค่าเช่าในสถานีวิทยุสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ หรือ อ.ส.ม.ท. ซึ่งมีค่าเช่าประมาณ 2-3 ล้านบาทต่อเดือน รวมทั้งสัญญาที่ให้เอกชนจัดหาอุปกรณ์ต่างๆที่ทันสมัยให้แก่สถานี แต่ไม่มีการผูกมัดว่าเอกชนจะต้องจัดหาอุปกรณ์ที่ดี มีคุณภาพ (กรุงเทพธุรกิจ, 23 พฤศจิกายน 2541)

ประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นดังกล่าว ทำให้เกิดกระแสสังคมเรียกร้องให้มีการตรวจสอบความไม่โปร่งใสที่เกิดขึ้นตามสถานีวิทยุคลื่นอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย ก็ยังมีคำสั่งให้ผู้บังคับบัญชาการกองทัพบก พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำเนินการตรวจสอบ เปลี่ยนแปลงแก้ไข ส่งผลให้เป็นจุดเริ่มต้นการยกร่างแก้ไขสัญญาเช่าเวลา เพื่อให้สถานีวิทยุของกองทัพใช้เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน (เนชั่นสุดสัปดาห์, 12-18 พฤศจิกายน 2541)

พิจารณาโดยภาพรวมครึ่งหลังของทศวรรษ 2530 นับแต่เริ่มมีการเปิดประมูลเวลาในสถานีวิทยุสังกัดกรมประชาสัมพันธ์ และ อ.ส.ม.ท. ผนวกกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศซึ่งส่งผลให้งบประมาณผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียงระบบเอฟ.เอ็ม. ในเขตกรุงเทพมหานคร เพิ่มขึ้นจาก 279 ล้านบาท เมื่อปี พ.ศ. 2532 เป็น 642 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2534 และสูงขึ้นเป็น 1,301 ล้านบาท เมื่อปี พ.ศ. 2539 เห็นได้ว่ามูลค่างบประมาณหรืออีกนัยหนึ่งรายได้ของผู้ประกอบสื่อวิทยุกระจายเสียงมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดเมื่อเทียบระหว่างช่วงก่อนและหลังการเปิดประมูล ปี พ.ศ. 2534, 2536 ปัจจัยดังกล่าวทำให้บริษัทเอกชนจำนวนไม่น้อยปรับตัวเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีความเป็นมืออาชีพดำเนินธุรกิจตามมาตรฐานสากล และแข่งขันกันเข้าเช่าเวลาตามสถานีวิทยุสังกัดต่างๆ ดังตารางที่ 4.18 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.18

แสดงการจำแนกบริษัทเอกชนผู้ผลิตรายการในสถานีสังกัดกรมประชาสัมพันธ์, อ.ส.ม.ท., กระทรวงกลาโหม

ปี พ.ศ. 2535 - 2540

สังกัด	ความถี่	บริษัทเอกชน					
		พ.ศ. 2535	พ.ศ. 2536	พ.ศ. 2537	พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2539	พ.ศ. 2540
กรมประชาสัมพันธ์	88.0	เอ-โทรม์ ยูแอนคีโอ	เอ-โทรม์ ยูแอนคีโอ	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์
	93.5	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์	เอ-โทรม์
	95.5	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ
	97.0	สตูดิโอ 107	สตูดิโอ 107	สตูดิโอ 107	สตูดิโอ 107	สตูดิโอ 107	ตรีนิษฐ์เรคิโอ
	105.0	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ	ยูแอนคีโอ
อ.ส.ม.ท.	95.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	สยามเรคิโอ	สยามเรคิโอ	ทราฟฟิคคอร์เนอร์	รถไฟคนตรี
	96.5	(หลายบริษัท)	ฟ้าติมา	ฟ้าติมา	ฟ้าติมา	ฟ้าติมา	ฟ้าติมา
	97.5	(หลายบริษัท)	โทเทิลแอนคีโอแจ็กกี้ มู้ฟวิ้งชาวด์	วิทพู้ผู้จัดการ	วิทพู้ผู้จัดการ	วิทพู้ผู้จัดการ	ไอเอ็นเอ็น
	99.0	(หลายบริษัท)	บานชื่น	มิวสิกเน็ทเวอร์ค	มิวสิกเน็ทเวอร์ค	สยามเทเลจีน	สยามเทเลจีน
	105.5	ทีวีช่อง 3	ทีวีช่อง 3	ทีวีช่อง 3	ทีวีช่อง 3	ทีวีช่อง 3	ทีวีช่อง 3
	107.0	มู้ฟวิ้งชาวด์	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส
สำนักงานปลัดกระทรวง กลาโหม	90.5	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	เนชั่น	เนชั่น	เนชั่น	เนชั่น
กองบัญชาการทหารสูงสุด	99.5	เอ-โทรม์	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส
	101.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	คู่แข่ง	คู่แข่ง	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

สังกัด	ความถี่	บริษัทเอกชน					
		พ.ศ. 2535	พ.ศ. 2536	พ.ศ. 2537	พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2539	พ.ศ. 2540
กองทัพบก	89.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	โทรเทรคไอ	โทรเทรคไอ	โทรเทรคไอ
	90.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	มีเดียออฟมีเดียส์	มีเดียออฟมีเดียส์	มีเดียออฟมีเดียส์	มีเดียออฟมีเดียส์
	91.5	เอ-โทม	เอ-โทม	เอ-โทม	เอ-โทม	เอ-โทม	เอ-โทม
	94.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)
	94.5	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	สยามเรดิโอ	สยามเรดิโอ	บีเอ็นที	บีเอ็นที
	96.0	บูฟวิงซาวด์	เนชั่น	เนชั่น	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส
	98.0	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	มีเดียพลัส	เครืออาร์เอส โปร โมชั่น
	100.0	แปซิฟิก	แปซิฟิก	แปซิฟิก	แปซิฟิก	แปซิฟิก	แปซิฟิก
	102.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)
	103.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)
	103.5	แท็คโฟร์	เรดิโอสปอต	เรดิโอสปอต	เรดิโอสปอต	เรดิโอสปอต	บีเอ็นที
104.5	บูฟวิงซาวด์	เอ-โทม	เอ-โทม	เอ-โทม	เอ-โทม	เอ-โทม	
กองทัพอากาศ	102.5	ไนต์ โปร โมชั่น	มีเดียพลัส	สยามเรดิโอ	สยามเรดิโอ	ไอเอ็นเอ็น	เจเอสแอล
กองทัพเรือ	88.5	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	อาร์เอส โปร โมชั่น	อาร์เอส โปร โมชั่น	อาร์เอส โปร โมชั่น	อาร์เอส โปร โมชั่น
	93.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)
	106.0	(หลายบริษัท)	(หลายบริษัท)	อาร์เอส โปร โมชั่น	อาร์เอส โปร โมชั่น	อาร์เอส โปร โมชั่น	อาร์เอส โปร โมชั่น

ที่มา : จากการรวบรวมของผู้วิจัย

จากตารางที่ 4.18 ข้างต้น พิจารณาบริษัทเอกชนรายต่างๆที่เข้าไปเช่าเวลา และ/หรือผลิตรายการ (หมายเหตุ-บริษัทผู้ทำสัญญาเช่าเวลาอาจใช้ชื่อต่างกับบริษัทผู้ผลิตรายการ-ผู้วิจัย) ตามสถานีวิทยุในสังกัดต่างๆ จะพบเห็นการกระจัดของบางบริษัทอยู่ที่สังกัดใดสังกัดหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังกัดกระทรวงกลาโหม ซึ่งมีได้มีการเปิดประมูล แต่เอกชนรายเดิมๆก็ยังคงได้สิทธิในการเช่าเวลาต่อเนื่องกันหลายปี อาทิ บริษัท เอไอเอ็ม มีเดีย (ในเครือแกรมมี่) กับคลื่น 91.5 MHz สถานีวิทยุยามเกราะ และ 104.5 MHz สถานีวิทยุ พล ปดอ., บริษัท มีเดีย พลัส จำกัด กับคลื่น 98.0 MHz สถานีวิทยุ พล.1 รอ. หรือ บริษัท ซีเอ แอดเวอร์ไทซิ่ง จำกัด (ในเครือ อาร์เอส โปรโมชั่น) กับคลื่นในสังกัดกองทัพเรือ เป็นต้น สะท้อนให้เห็นถึงระบบอุปถัมภ์ที่เกื้อกูลที่ยังคงมีอยู่

บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มีเส้นสาย มีความสนิทสนมกับผู้มีอำนาจในสถานีวิทยุ และเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการได้เช่าเวลาตามคลื่นต่างๆ ก็นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในอุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านี้ มี อาทิ

- นาย ชยเชนทร์ คำนวน แห่ง บริษัท เป็ริยว จำกัด บุตรชาย นายชัยรัตน์ คำนวน มีความสนิทแนบแน่นกับบุตรชายของ พล.อ.อ.มรว.ศิริพงษ์ ทองใหญ่ แห่งกองทัพอากาศ ปัจจุบันได้สิทธิ์เช่าเวลาในคลื่น F.M.103.5 MHz, F.M.102.5 MHz, และ F.M.104.5 MHz โดยร่วมงานกับบริษัท บีเอ็นทีของนายอิทธิวัฒน์ เพ็ชรเลิศ
- กลุ่ม พ.อ.พิเศษ สุรเชษฐ คนสนิทของ พล.อ.วิโรจน์ แสงสนิท อดีตผู้บังคับบัญชาการทหารสูงสุด และมีความสนิทสนมกับค่ายแกรมมี่เป็นพิเศษ
- กลุ่มนายไพวงษ์ เดชะณรงค์ อดีตที่ปรึกษา พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งมีความคุ้นเคยกับ ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง เพราะเคยเป็นประธานที่ปรึกษาพรรคมวลชน มีอิทธิพลเป็นพิเศษใน อ.ส.ม.ท.
- กลุ่มเสียดัง หรือ นายกิตติภัทร รุ่งธนเกียรติ พี่ชาย นายเกษม รุ่งธนเกียรติ ต.ต.สุรินทร์ พรรคความหวังใหม่ มีอิทธิพลในกรมประชาสัมพันธ์จึงมีหน้าที่พิเศษจับจองคลื่นความถี่ให้แก่บริษัท มีเดียพลัส
- วิไล เซ็นเตอร์ ถือครองสัญญาคลื่นวิทยุ สวพ.91.0 MHz ของกรมตำรวจตลอดมาในลักษณะผูกขาด และเสียค่าเช่าเวลาเพียงเดือนละ 3.7 แสนบาทเท่านั้น
- กลุ่ม ซี เอ แอดเวอร์ไทซิ่ง ของ นายทหารเรือเก่าชื่อ พิชัย ซึ่งเป็นเจ้าของแป๊ะผู้หอมฮอตทีวีดูถือสัญญาคลื่นวิทยุในสังกัดกองทัพเรือ (สยามธุรกิจ, 4 พฤษภาคม 2540)

ปรากฏการณ์สำคัญอีกประการหนึ่ง ที่เกิดขึ้นในยุคครึ่งหลังของทศวรรษ 2530 อันสืบเนื่องมาจากโครงสร้างของธุรกิจสื่อวิทยุกระจายเสียงที่ปรับตัวขยายขนาดขึ้นก็คือ การหายไปของนักจัดรายการวิทยุรายย่อยผู้ซึ่งเคยดำเนินการหาซื้อเช่าคลื่นเองในลักษณะบุคคล ต้องพ่ายแพ้แก่บริษัทคู่แข่งขนาดใหญ่กว่า มีเงินลงทุนมากกว่า เป็นปรากฏการณ์ที่เรียกได้ว่า "ปลาใหญ่กินปลาเล็ก" (รมย์, มกราคม 2538) ภาวะด้านตลาดที่เป็น

ลักษณะเช่นนี้ ทำให้นักจัดรายการวิทยุมีอาชีพอิสระรายเล็กๆ ต้องปรับตัวด้วยการเข้าร่วมกับสังกัดบริษัทใหญ่ๆ หรืออาจต้องล้มเลิกธุรกิจนี้ไปทีเดียว แม้แต่ผู้บริหารสถานีหรือเจ้าของสถานีเอง ก็พิจารณาร่วมงานกับเอกชนนักบริหารมีอาชีพสมัยใหม่มากขึ้น ไม่ใช่ยกให้ใครก็ได้ที่ทำหน้าที่นายหน้าให้ผลประโยชน์ในราคาถูกๆ ได้อีกต่อไป

เหตุผลสำคัญที่สัมพันธ์กับปรากฏการณ์ดังกล่าวก็คือ บรรดาวิทยุบริษัทขนาดใหญ่ที่พัฒนาการดำเนินงานต่อเนื่องมาจากช่วงต้นทศวรรษ มีการพัฒนาปรับปรุงระบบให้เข้าสู่มาตรฐานการดำเนินงานที่เป็นแบบสากลมีการสร้างสรรค์รายการแบบที่เรียกว่ามีลักษณะเดียวกันทั้งคลื่น (Format Station) สร้างบุคลิกของรายการให้มีเอกลักษณ์ชัดเจน สอดคล้องกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย เช่น รายการสำหรับวัยรุ่นทันสมัย, รายการสำหรับผู้ใหญ่วัยทำงาน, รายการสำหรับผู้ชื่นชอบกีฬา, รายการจรรยา ฯลฯ (พิจารณาตารางที่ 4.19) ประกอบกับเทคโนโลยีระบบดิจิทัลแพร่ขยายมากขึ้น เครื่องรับวิทยุรุ่นใหม่เปลี่ยนจากระบบปุ่มหมุนหาคคลื่นมาสู่ระบบกดตัวเลขเรียกคลื่นอย่างชัดเจน สามารถตั้งความถี่สถานีที่ชื่นชอบไว้ได้ (Preset) ปรากฏการณ์นี้นับเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ฟังวิทยุครั้งสำคัญที่ส่งผลต่อผู้ผลิตรายการด้วย แนวทางสร้างสรรค์การดำเนินรายการให้แปลกใหม่ ทันสมัย จึงเกิดขึ้นมากมาย อาทิ การเปิดโอกาสให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการดำเนินรายการด้วยการคุยโทรศัพท์ได้ตอบกันออกอากาศ (Phone-in) ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two Ways Communication) และเป็นรูปแบบที่นำมาใช้อย่างชัดเจน ทั้งในรายการประเภทบันเทิงเสียงเพลง และรายการข่าว สนทนา

ตารางที่ 4.19

แผนผังรายการสถานีวิทยุกระจายระบบ เอฟ.เอ็ม.ในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2539

ความถี่	ชื่อรายการ	รูปแบบรายการ	ผู้ผลิตรายการ	กลุ่มเป้าหมาย
87.5	วิทยุรัฐสภา	ข่าวสาร	รัฐสภา	ทั่วไป
88.0	เรดิโอ โนพรอบเบตัม	เพลงไทยสากล	เอ-โทม์ มีเดีย	วัยรุ่น
85.5	แซ็ค สเตชัน	เพลงไทยสากล	อาร์ เอส โปรโมชัน	วัยรุ่น
89.0	ไพเรท ร็อก	เพลงไทยสากล	ไพเรท เรดิโอ	วัยรุ่น
89.5	-	(หลากหลาย)	(หลากหลาย)	ทั่วไป
90.0	มูมเรดิโอ เน็ทเวอร์ก	เพลงไทยสากล	มีเดีย ออฟ มีเดีย	วัยรุ่น
90.5	คลื่นข่าวธุรกิจ	สนทนาข่าว	เนชั่น	ผู้ใหญ่
91.0	ศวพ. 91	รายงานจราจร	ไวไลเซ็นเตอร์, กรมตำรวจ	ทั่วไป
91.5	ฮ็อทเวฟ	เพลงไทยสากล	เอ-โทม์ มีเดีย	วัยรุ่น
92.0	-	สาระ	กระทรวงศึกษาธิการ (กศน.)	ทั่วไป
92.5	-	ข่าวสาร	กรมประชาสัมพันธ์	ทั่วไป

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ความถี่	ชื่อรายการ	รูปแบบรายการ	ผู้ผลิตรายการ	กลุ่มเป้าหมาย
93.0	-	(หลากหลาย)	(หลากหลาย)	ทั่วไป
93.5	เรดิโอไหวต	เพลงไทยสากล	เอ-โทมัส มีเดีย	ผู้ใหญ่
94.0	-	(หลากหลาย)	(หลากหลาย)	ทั่วไป
94.5	เรดิโอทู เลิฟเอฟเอ็ม	เพลงสากล	สยามเรดิโอ	ผู้ใหญ่
95.0	คลาสสิกเกิล	เพลงคลาสสิก	ทราฟฟิก คอร์เนอร์	ผู้ใหญ่
95.5	โกลด์เอฟเอ็มเอ็กซ์	เพลงสากล	ยูแอนดีไอ คอร์ปอเรชั่น	วัยรุ่น
96.0	คลื่นตั้งคมไทย	สาระ	มีเดียพลัส	ผู้ใหญ่
96.5	เอนเตอร์เทนเมนท์สเตชัน	เพลงไทยสากล	ฟ้าติมา	วัยรุ่น
97.0	โลท 97	สาระ	สตูดิโอ 107	ผู้ใหญ่
97.5	วิทยุผู้จัดการ	สนทนาข่าว	ผู้จัดการ	ผู้ใหญ่
98.0	กรีนเอฟเอ็ม	เพลงไทยสากล	มีเดียพลัส	วัยรุ่น
98.5	-	(หลากหลาย)	(หลากหลาย)	ทั่วไป
99.0	สปอร์ต เรดิโอ	ข่าวกีฬา	สยามกีฬา, แปซิฟิกกรม	ทั่วไป
99.5	พีเพิลเอฟเอ็ม	เพลงไทยสากล	มีเดียพลัส	ผู้ใหญ่
100.0	จส. 100	รายงานจราจร	แปซิฟิก คอร์ปอเรชั่น	ทั่วไป
100.5	ข่าว อ.ส.ม.ท.	ข่าวสาร	สำนักข่าวไทย	ทั่วไป
101.0	นิวส์เอนด์ทอล์คเอฟเอ็ม	สนทนาข่าว	มีเดียพลัส	ผู้ใหญ่
101.5	-	(หลากหลาย)	วิทยุจุฬา	ทั่วไป
102.0	-	(หลากหลาย)	(หลากหลาย)	ทั่วไป
102.5	เรดิโอไฟว์ไลฟ์ทอล์ค	สนทนาข่าว	สยามเรดิโอ	ผู้ใหญ่
103.0	เรดิโอเกม	เพลงไทยสากล	มีเดียพลัส	วัยรุ่น
103.5	ทูเคย์เรดิโอ	เพลงไทยสากล	เรดิโอสปอต	ผู้ใหญ่
104.0	-	สาระ	พระราชวังดุสิต	ทั่วไป
104.5	กรีนเวฟ	เพลงไทยสากล	เอ-โทมัส มีเดีย	ผู้ใหญ่
105.0	สมูท 105	เพลงสากล	ยูแอนดีไอ คอร์ปอเรชั่น	ผู้ใหญ่
105.5	อีซีเอฟเอ็ม	เพลงสากล	ยูแอนดีไอ คอร์ปอเรชั่น	ผู้ใหญ่
106.0	เรดิโอริล็กซ์	เพลงไทยสากล	อาร์เอส โปรโมชัน	วัยรุ่น
106.5	-	(หลากหลาย)	(หลากหลาย)	ทั่วไป
107.0	ซอฟท์เอฟเอ็ม	เพลงสากล	มีเดียพลัส	ผู้ใหญ่

รายการวิทยุที่เกิดใหม่ ๆ และเป็นที่ยุติของผู้ฟังในยุคนี้ที่สำคัญ ก็คือ สถานีวิทยุ จส.100 และ สถานีวิทยุรัฐสภา

ในปี 2534 ผู้บัญชาการทหารบก พลเอก สุจินดา คราประยูร สั่งการให้ บริษัท แปซิฟิกอินเตอร์คอมมูนิเคชั่น เข้าบริหารคลื่น F.M.100.0 MHz ในสังกัดทหารสื่อสาร และทำเป็นคลื่นข่าวจรรยา หรือที่รู้จักกันแพร่หลายว่า จ.ส.100 เริ่มออกอากาศเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2534 เป็นต้นมา เป็นรายการที่เชื่อมโยงให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารการจราจรถึงกันและกันได้ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ บริษัท แปซิฟิก คอร์ปอเรชั่น จำกัด ศูนย์ควบคุมการจราจร (บก.02) กองบังคับการตำรวจจราจร และประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนที่โทรศัพท์เข้ามารายงานสภาพการจราจรจากจุดต่างๆ ในเขตกรุงเทพฯ ที่ตนกำลังประสบอยู่ โดยในระบอบเวลานั้นระบบเทคโนโลยีการสื่อสารพัฒนาอย่างทันสมัย มีโทรศัพท์เคลื่อนที่ประเภทต่างๆ ใช้อย่างแพร่หลาย เอื้อให้การติดต่อสื่อสารในรูปแบบมีส่วนร่วม มีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น (ฉัตรธรรม จุรานิชสกุล, 2536)

สำหรับวิทยุรัฐสภา F.M.87.5 MHz นั้น ถือกำเนิดขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2535 ให้สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้รับผิดชอบและจัดตั้งวิทยุรัฐสภาขึ้น มีเป้าหมายเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา รวมไปถึงการดำเนินงานของ รัฐสภา การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา การให้ข่าวสารกับประชาชนให้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ อย่างต่อเนื่อง วิทยุรัฐสภา เริ่มออกอากาศครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2537

สืบเนื่องจากเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ 2535 กระแสความต้องการข้อมูลข่าวสารของประชาชนมีสูง ก่อให้เกิดรายการวิทยุประเภทรายงานข่าว สนทนาข่าว วิเคราะห์ข่าว วิพากษ์วิจารณ์การเมือง สังคม ในลักษณะ “คลื่นข่าว 24 ชั่วโมง” หลายรายการ โดยส่วนใหญ่เป็นมืออาชีพรายด้านข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่ก้าวเข้ามาดำเนินงานในสื่อวิทยุ เพราะต้องการช่องทางเพิ่มเติมในการระบายวัตถุดิบข้อมูลข่าวสารที่ตนมีอยู่ และเห็นว่าวิทยุก็เป็นอีกสื่อหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการข่าวสารของประชาชนได้ไม่แพ้สื่ออื่นๆ บริษัทเอกชนที่กล่าวถึงเหล่านี้ มีอาทิ เช่น กลุ่มเนชั่น กลุ่มคู่แข่งธุรกิจ กลุ่มวิภูจักร กลุ่มผู้จัดการ เป็นต้น

ลักษณะการกระจุกตัวข้ามสื่อ (Across-Industry Concentration) เข้าสู่ธุรกิจวิทยุของกลุ่มต่างๆ ดังกล่าวมักจะคล้ายๆ กัน เช่น ในกรณีของกลุ่มผู้จัดการก็เป็นเช่นเดียวกับผู้ประกอบการสื่อสิ่งพิมพ์รายอื่นๆ ที่ต้องการมีช่องทางใหม่เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีอยู่ให้มากที่สุด โดยที่กลุ่มผู้จัดการเข้าสู่สื่อวิทยุเมื่อปี พ.ศ. 2537 เริ่มต้นด้วยการเข้าไปร่วมมือกับบริษัท ยูไนเต็ด คอมมูนิเคชั่น อินดัสตรีส์ จำกัด (ยูคอม) ที่ได้สัมปทานเช่าคลื่นเอฟ.เอ็ม. 97.5 มาจาก อ.ส.ม.ท. และต้องการหาพันธมิตรทางด้านข่าวสาร แต่ต่อมากลุ่มยูคอมถอนตัวออกไป กลุ่มผู้จัดการจึงเข้ามาเป็นคู่สัญญา กับ อ.ส.ม.ท. แทน เพราะสัมปทานที่ได้รับเป็นปีต่อปี แค้นท้ายที่สุดแล้วด้วยรูปแบบการสร้างสรรค์รายการที่เน้นความถูกต้องและเนื้อหาสาระของเนื้อหาข่าวมากกว่าความโดดเด่น

ของผู้ดำเนินรายการหรือความเร็วและความแรงของตัวข่าวดังเช่นคู่แข่งคนอื่น (ผู้จัดการรายเดือน, กุมภาพันธ์ 2540) วิทยุผู้จัดการจึงประสบปัญหาการขาดทุนและต้องล้มเลิกกิจการไปเมื่อปี พ.ศ. 2540

แต่ในกรณีของวิทยุเนชั่นนั้น มีจุดขายอยู่ที่ความโดดเด่นของผู้ดำเนินรายการและการผลิตข่าวในลักษณะของ “Talk Show” คือการสัมภาษณ์บุคคลผู้อยู่ในข่าว จึงทำให้ได้รับความนิยมจากผู้ฟังมาโดยตลอดนับแต่จุดเริ่มที่วิทยุเนชั่นโดย สุทธิชัย หยุ่น ได้รายงานข่าวสถานการณ์การสู้รบในสงครามอ่าวเปอร์เซียในปี พ.ศ. 2534 ผ่านสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย คลื่น 92.5 MHz แต่เพียงผู้เดียว เป็นก้าวสำคัญที่ทำให้วิทยุเนชั่นได้รับการยอมรับจากประชาชน และหลังจากนั้น วิทยุเนชั่นก็ได้ฝ่าฝืนข้อเสียดังกล่าวอีกครั้งเพราะได้รายงานสถานการณ์พฤษภาทมิฬในช่วงคืนชั่วโมงผ่านคลื่น 90.5 MHz โดยร่วมกับบริษัท สตูดิโอ 107 ของจันทร์ชัชฌานัม จัดรายการ “เก็บตกจากเนชั่น” ซึ่งเป็นคลื่นที่ได้รับความนิยมจากผู้ฟังเป็นอย่างมาก (ไทยแลนด์ แอควอร์ไทซิง แอนด์ มาร์เก็ตติ้ง, กันยายน 2538, อังโน อุบลวรรณ ปิติพัฒนา โฆษิต และคณะ, 2539) รายการวิทยุอื่นๆ ที่เนชั่นได้ทำการผลิตก็มีหลายคลื่น ได้แก่ พุดจาประสาข่าว และข่าวคืนชั่วโมงทางคลื่น 89.5 MHz รายการประเภทข่าวและสนทนาข่าวทางคลื่น 90.5 MHz และ 96.0 MHz และเนื่องจากเนชั่นมีสื่อในมือแบบครบวงจร คือสิ่งพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ เนชั่นจึงใช้วิธีการผลิตข่าวด้วยการสร้างเป็นศูนย์ข่าวเนชั่นเพื่อเชื่อมต่อทั้งหมดเข้าด้วยกันและใช้ข่าวสารร่วมกัน วิธีนี้ทำให้เนชั่นประหยัดต้นทุนในการผลิตข่าวได้มาก

และก็ช่วงเวลาในทศวรรษ 2530 นี้ก็เช่นกัน ที่อาชีพนักจัดรายการวิทยุที่เรียกกันติดปากว่า “ดีเจ” นั้น ได้รับความนิยมมาก และนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รายการนั้นๆจะได้รับความนิยมจากผู้ฟังหรือไม่ จากช่วงต้นทศวรรษที่มีนักจัดรายการชื่อดังอย่าง จันทร์ ชัชฌานัม, ระเบียบ, วิทยา สุภาพรโสภาส, ชเนศ วราภุณูเคราะห์, วาสนา วีระชาติพิล, สายทิพย์ ประภาษานนท์ เป็นต้น จนมาถึงกลางทศวรรษ ก็มีนักจัดรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดอย่าง วินิจ เลิศรัตนชัย, หัทยา เกษสังข์, นพพร อุคมศักดิ์, สรรเสริญ ปัญญาธิวงศ์ เป็นต้น จนต่อเนืองมาช่วงท้ายทศวรรษ นักจัดรายการรุ่นใหม่ๆ ที่สร้างชื่อเสียงขึ้นมา อาทิ สมพล ปิยะพงษ์ศิริ, อรรถพล กิติกุล, เอก กฤษณาวารินทร์ เป็นต้น และที่น่าสนใจคือ ในระยะหลังๆมีการนำเอาคารา นักร้อง ศิลปินที่มีชื่อเสียงอยู่แล้วมาเป็นดีเจตามสังกัดบริษัทใหญ่ๆ อาทิ รวีวรรณ จินดา, ฐิติมา สุตสุนทร, บิลลี่-สิริยม โอแกน, สุนิสา สุขบุญสังข์, เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อดึงดูดความสนใจจากผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายนั่นเอง

ปรากฏการณ์สำคัญต่างๆที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมสื่อวิทยุกระจายเสียงตลอดช่วงทศวรรษ 2530 ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการให้ค่าเวลาโดยการเปิดประมูล อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์เกื้อกูล การเจริญเติบโตของบริษัทเอกชนผู้ดำเนินธุรกิจ การพัฒนาของเทคโนโลยี การสร้างสรรครูปแบบการนำเสนอรายการให้สอดคล้องกับผู้ฟังกลุ่มเป้าหมาย ฯลฯ เหล่านี้ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงอีกช่วงเวลาที่สื่อวิทยุกระจายเสียงในเมืองไทย ได้พัฒนาจากจุดเริ่มต้นที่มีความมุ่งหมายจะส่งเสริมการศึกษา การค้าขาย และความบันเทิงแก่ พ่อค้า ประชาชน (ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 2526)

สำหรับในบทที่ 5 ต่อไปนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษารายชื่อบริษัทธุรกิจเอกชน ผู้เข้ามาดำเนินกิจการที่วิเทศ
กระจายเสียงในทศวรรษ 2530 ว่ามีกลุ่มใดบ้าง มีรากฐานการทำธุรกิจมาจากที่ใด รวมทั้งจะได้ศึกษาวิเคราะห์
องค์กรของบริษัทผู้ผลิตรายการวิทยุรายใหญ่ๆ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย